ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

2. 8. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 60 ДИН • БРОЈ 1753

José Luis Salinas

Рипли **Веровали или не!**

ЧЕТИРИ ЦРНА НОСОРОГА
ПРЕБАЧЕНА СУ АВИОНОМ ИЗ ИСТОЧНЕ АФРИКЕ У СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ, ДА БИ СЕ ДОПРИНЕЛО ОЧУВАЊУ ОВЕ ЖИВОТИЊСКЕ ВРСТЕ. ОВИ НОСОРОЗИ НАШЛИ СУ СВОЈ ДОМ НА ЈЕДНОМ РАНЧУ У ТЕКСАСУ.

ДЕНИ КЕЈ
ПОЗНАТИ КОМИЧАР И МИМИЧАР ПОЧЕО ЈЕ ЈАВНО ДА НАСТУПА ЈОШ КАДА МУ ЈЕ БИЛО ШЕСТ ГОДИНА. У СВОЈОЈ ПРВОЈ УЛОЗИ ИГРАО ЈЕ – СЕМЕНКУ ЛУБЕНИЦЕ!

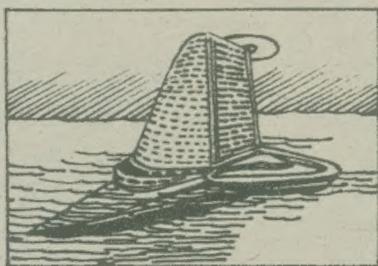
АРМАДИЉО
НА ШПАНСКОМ ЗНАЧИ МАЛИ ОКЛОПНИК. ИМЕ СУ МУ ДАЛИ ШПАНСКИ ВОЈНИЦИ КОЈИ СУ СА КОРТЕСОМ ОКО 1520. ГОДИНЕ ДОШЛИ У МЕКСИКО. КАД СУ ПРВИ ПУТ ВИДЕЛИ ОВУ ЖИВОТИЊУ, ПОДСЕТИЛА ИХ ЈЕ НА КОЊА У ОКЛОПУ.

ЧЕНЛЕРОВИ ВОДОПАДИ
У КЕНИЈИ (АФРИКА) ВИСОКИ СУ 20 МЕТАРА И СРУЧУЈУ СЕ КРОЗ „ПРОЗОР" У ЗИДУ ОД СТЕНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● фински конструктори направили су необично пловеће одмаралиште. Највише подсећа на брод, дугачко је пола километра, има 23 спрата и може да

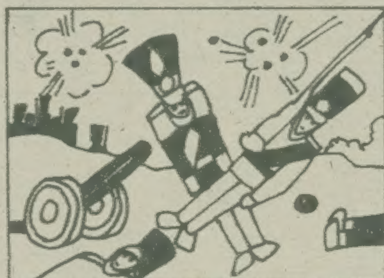

прими 2000 путника који на њему проводе годишњи одмор. На отвореном мору овај џин може да избаци бочну платформу која се претвара у провизоран базен.

● ● ● руски бравар Петар Уљанец носио је у колену метак пуне 43 године а да то уопште није знао. Тек недавно лекари су на рендгену угледали метак немачког аутомата који је Петра погодио још 1942. Операција је успела.

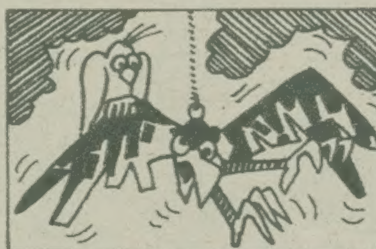
● ● ● градови Јапана „производе" годишње двадесет милиона тона отпадака. Ако се овај темпо настави, а у међувремену не пронађе нови начин прераде смећа, кроз 20–30 година на острвима више неће бити места за одлагање ђубрета.

● ● ● осамнаест година било је потребно Французу Шарлу Лорену да направи 12.000 оловних војника за макету битке код Ватерлоа. На сваком француском, енглеском и пруском војнику верно су урађени сви детаљи, све до дугмади. Макета

битке сада је смештена на 26 квадратних метара у музеју града Компјења.

● ● ● фармери у Аустралији досетили су се како да одбране воћњаке од птица – за то користе пластичне јастребове. Веш-

тачке птице вежу танким канапом између стабала и како ветар дуне, пластични двојник грабљивице почиње да маше крилима, а врапци, чворци и папагаји дају се у безглаво бекство. Један вештачки јастреб штити више од хектар воћњака.

● ● ● није искључено да ће проблем исхране човечанства пасти у други план пред несташицом слатке воде. За добијање једног литра бензина утроши се око десет литара воде, за килограм хартије сто литара, за тону цемента – 3500 литара.

● ● ● инжењери Калифорнијског технолошког института конструисали су џиновски телескоп пречника десет метара који ће бити постављен на једном угашеном вулкану на Хавајским острвима где је ваздух изузетно прозрачан. Од овог најјачег телескопа света очекују се нови подаци о стварању галаксије и данашњем саставу космоса.

● ● ● данас на Земљи живи 4,124 милијарде људи, од чега више од половине – 2,355 милијарде – у Азији. Крајем двадесетог века наша планета имаће око 6,2 милијарди становника.

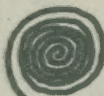

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

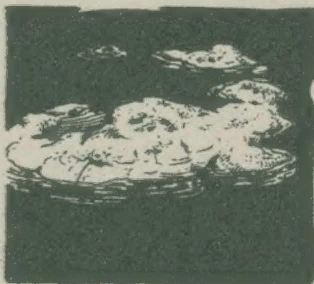
ВАСОВИЋ НА ТИТИКАКИ

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако питање дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте их пронашли, честитамо! А ако, ипак, нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране

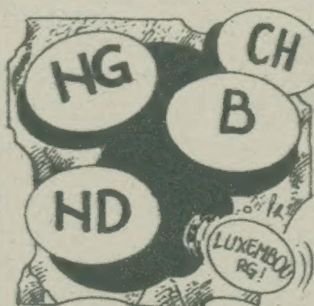

1) Наше највеће острво је:
а) Брач
б) Цреc
в) Крк

2) Главни град Таџичке СССР је:
а) Ташкент
б) Душанбе
в) Тбилиси

3) Бенелукс је скраћеница од почетних слогова земаља:
а) Белгије, Холандије и Луксембурга
б) Белгије, Норвешке и Луксембурга
в) Белгије, Швајцарске и Луксембурга

4) Посада сплава „Кон-Тики" препловила је:
а) Тихи океан
б) Атлантски океан
в) Индијски океан

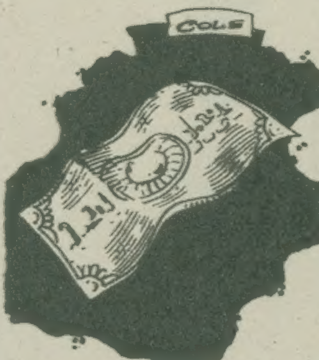

5) Први наш освајач послератне олимпијске медаље:
а) Иван Губијан
б) Фрањо Михалић
в) веслачи сплитског „Гусара"

6) Пенџер је турски назив за:
а) врата
б) прозор
в) кров

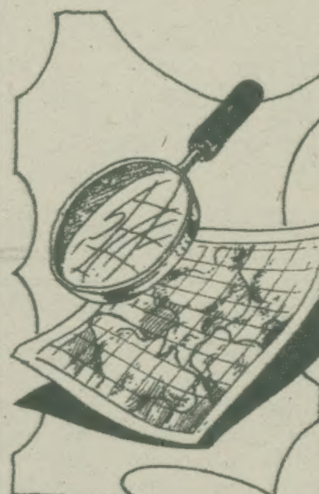

7) Динар је новчана јединица у:
а) Кувајту
б) Ирану
в) Пакистану

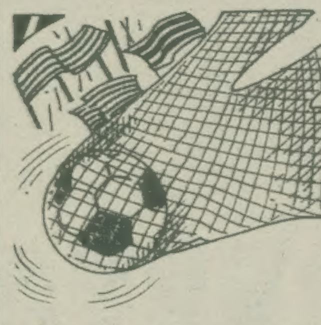

8) Период женске, односно материнске власти, назива се:
а) патријархат
б) матријархат
в) мезозоик

9) Једина држава на свету чији становници не плаћају порез је:
а) Сан Марино
б) Монако
в) Лихтенштајн

10) У финалу Купа шампиона, 1966, између београдског „Партизана" и мадридског „Реала" (1:2), једини погодак за „црно-беле" постигао је:
а) Мустафа Галић
б) Мустафа Хасанагић
в) Велибор Васовић

11) Римска богиња освете је:
а) Фурија
б) Афродита
в) Хера

12) Сленг је:
а) грофовија у Енглеској
б) шатровачки говор
в) врста војне салате

13) Највеће висинско језеро на свету је:
а) Титикака
б) Црно језеро
в) Онтарио

14) Аутор романа „Хазарски речник" је:
а) Милорад Павић
б) Данило Киш
в) Борислав Пекић

15) Тафт је назив за врсту:
а) свилене тканине
б) инсектицида
в) кинеског зачина за јело

ОДГОВОРИ:

1–а, 2–б, а, 4–а, 5–а, 6–б, 7–в, 8–б, 9–б, 10–в, 11–а, 12–б, 13- 14–а и 15–а.

КОЧИЈЕ СА ОПАСНИМ ВОЗНИМ РЕДОМ

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

Златно доба поштанских кочија трајало је на (дивљем) Западу кратко: педесетак последњих година прошлог века. Почело је са златном грозницом у Калифорнији, завршило се када је прорадила трансконтинентална железничка пруга.

Док је још трајало, било је овако: деонице су се по дужини разликовале, али су ретко биле краће од 30 или дуже од 450 километара. Просечна брзина: од 8 до 14 километара на сат.

УВЕЗЕНЕ С ИСТОКА: Како је Запад средином прошлог века у великој мери био још дивљи, то је и прве поштанске кочије морао да увезе са питомог Истока. Тако су, у почетку, путници седали у кочије произведене у једном од два места на истоку: граду Троји у држави Њујорк или Конкорду у Њу Хемпширу.

Увезеним моделима ништа се није могло приговорити, изузев чињенице да уопште нису били прављени за незамисливо лоше путеве на Западу. Зато су ове прве поштанске кочије убрзо претрпеле и измене од којих је најважнија била замена традиционалних опруга ојачаним ножним ремењем. Путници су се и даље котрљали с краја на крај кочија, одскакивали и дрмусали се, али мање него раније.

СТРОГО ПРЕМЕРЕНО СЕДЕЊЕ: Сваком од шест, девет или дванаест путника припадало је тачно 37 центиметара клупе унутар кочије, а један „deluxe" модел обезбеђивао је наведени простор чак за шеснаест путника. Толико је могло да стане у кочију. Са спољашње стране седело се и на седишту изнад кочијашевог, и на седиштима са задње стране, и на наткривеним сандуцима за пошту и пртљаг. Ко није могао да се докопа једног од наведених места, возио се понекад чак и на крову и то не ретко са све пртљагом.

ВОЛИШ АМБУЛАНТУ, ВОЛИШ ТРУЦКАВАЦ: Без терета, кочије су биле тешке више од тоне што, опет, није било нимало згодно имајући у виду стање тамошњих путева. Потреба за нешто лакшим моделом уродила је конструкцијом поштанских кочија живописних имена као што су „Блатна", „Амбулантна" (?), а остало је забележено да се известан број година, не тако мали број путника, од једног до другог места на Западу возио и у превозном средству са платненим кровом и без опруга које се, одговарајуће, звало „Труцкавац".

КОРИСНИ САВЕТИ ЗА НЕИСКУСНЕ ПУТНИКЕ

Најбоље место у кочији је поред кочијашевог. Зато што ћете се возити леђима окренути коњима постоји могућност да вас спопадне нешто налик морској болести, али на дугим путовањима та непријатност ће ишчезнути. Заузврат ћете се мање дрмусати, одскакивати и котрљати него на било ком другом месту.

● По хладном времену никада не путујте у тесним чизмама, ципелама или уским рукавицама. Пре поласка оперите ноге у хладној води, навуците комотне каљаче и рукавице два до три броја веће.

● Кад вам возач каже да изађете и прошетате се, учините то без гунђања. Он зна шта ради.

● Ако кочијаш изгуби контролу над запрегом, прикујте се за седиште и држите језик за зубима. Нипошто не искачите! Уколико то учините, изгледи да ћете се повредити су девет:један.

● Дуван пљуцкајте искључиво низ ветар што због вас, што због неког сапутника плахе нарави коме би овај могао да се врати у лице.

● Трошкове плаћајте ситним новчаницама. Сигурније је.

● Не упуштајте се у расправе о политици и религији. И то је сигурније.

● Нипошто не стављајте брилијантин на косу пре поласка, јер ћете до краја путовања од налепљене прашине имати нешто као напудерисану перику на глави.

● Свежите свилену мараму око врата да бисте се заштитили од прашине и опекотина од сунца.

● Ни у тренутку не замишљајте да сте пошли на пикник. Очекујте нервирања, неудобност и тешкоће. Уколико сте разочарани, постигли смо шта смо хтели.

ОНИ КОЈИ СУ МНОГО ПУТОВАЛИ ИМАЛИ СУ ЈОШ НЕКАКВУ ШАНСУ ДА ПРОЂУ КОЛИКО-ТОЛИКО ДОБРО. ПОЧЕТНИЦИМА ЈЕ ПРЕТИЛА ОПАСНОСТ ДА НАПРАВЕ НЕКУ ГРЕШКУ. РЕЦИМО, ДА КРЕНУ У УСКИМ ЧИЗМАМА, ПРЕ ПУТА НЕ ОПЕРУ НОГЕ У ЛЕДЕНОЈ ВОДИ ИЛИ ДА, НЕ ДАЈ БОЖЕ, НАМАЖУ КОСУ БРИЉАНТИНОМ.

КОЧИЈАШ: ЛИЧНОСТ БРОЈ ЈЕДАН. Кочијаши су били ако не угледне, оно веома значајне личности. То се дало закључити и по томе што им се, неретко, дешавало да изгубе стрпљење с путницима и плану. У сваком случају, све је било у њиховим рукама, тачније у спретности с којом су наизменично повлачили и опуштали чак седам пари узди једном руком, а оном другом, слободном, непогрешиво баратали бичем.

ДОЖИВЉАЈ МАРКА ТВЕНА ИЛИ ШТА СУ ТРПЕЛИ ПУТНИЦИ: Изгледа да се путовање поштанском кочијом тешко заборављало. Овако је 1861. Марк Твен описао своје искуство: „Сви бисмо се нашли на гомили у предњем делу кочије... а онда, у трену, полетели на други крај где смо завршавали дубећи на главама".

Тридесет и седам центиметара клупе-седишта за сваког, гласило је правило, али се правило кршило. Неки, да ли педантни или очајни, путник оставио је следећи запис: „Из Сан Франциска смо кренули са девет путника унутра и десет напољу. На путу за Форт Јуму примили смо четири одрасле особе, петоро деце и 12 хиљада писама." Човек је још добро прошао. Извесни господин Кинеар није могао а да не стави на папир невероватну чињеницу да је добар део подугачког пута пропутовао у друштву са тридесет и девет сапутника, то не рачунајући посаду, кочијаша и једног до два „курира" задужена за чување поште и драгоцености.

ЈА, МИЛТОН ШАРП, СРЕДИО САМ ДВАДЕСЕТ ТРОЈИЦУ! Супротно ономе што нам кажу филмови, бандити су, ипак, представљали већу опасност од Индијанаца. На удару су били мање путници а више компаније које су превозиле новац и драгоцености. Кажу да су курири-револвераши „Фарго, велс енд компани" сахранили више бандита од курира свих других компанија заједно. Ни бандити се, међутим, нису дали. Пре него што је заувек замукао, озлоглашени Милтон Шарп из Неваде хвалисао се како је својеручно послао на онај свет двадесет и три револвераша „Фарго енд Велса".

ЈЕДНА КОЧИЈА, ОСАМДЕСЕТ ТРИ ПЉАЧКЕ: Линије које су превозиле плате за раднике у рудницима биле су на удару разбојника далеко чешће од осталих. Новинар листа „Таксон стар" из Аризоне забележио је како је једна иста поштанска кочија опљачкана равно 83 пута: „Убијено је осам кочијаша и исто толико курира... а погинуо је и не мали број путника и пљачкаша".

НЕ УЗДАЈ СЕ У УЗОРНЕ ГРАЂАНЕ: Каткада би се испоставило да су неки тзв. узорни грађани бандити. „Бил Брејзлтон је годинама сам пљачкао поштанске кочије живећи повучено као коњушар". Перл Харт из Феникса у Аризони важила је за сасвим обичну девојку док је нису ухватили и послали да одробија грехе у затвору у Јуми.

НЕВЕРОВАТНА ПРИЧА ЧАРЛИЈА ПАРКХЕРСТА: Изненађења је било са свих страна, али је животна прича кочијаша Чарлија Паркхерста вероватно надмашила све. Ево шта је о томе написао Чарлс Мајклсон у „Мансиз магазину" 1901. године: „Једном приликом зауставио га је пљачкаш док је бичем терао коње кроз неку каљугу. Паркнерст је баш замахнуо бичем кад је бандит искочио пред њега. Бич је с ужасном снагом ошинуо пљачкаша преко очију. Момак је ослепео. Једном другом приликом неки аматер покушао је да заустави Паркхерстову кочију на низбрдици. Пљачкаш је шчепао узде предводника, али је Чарли ошинуо коња својим магичним бичем, коњ се пропео и збацио разбојника с моста..."

Чарли је наставио да утерује страх у кости разбојницима све до 1879. када је умро од запаљења плућа. Тек кад су га припремали за покоп сазнало се да је Чарлс Д. Паркхерст – жена.

Мина Илић

Илустровао: Брана Јовановић

МИР ВАШОЈ ДУШИ, А КОСТИМА ЈЕ СВЕЈЕДНО ГДЕ СУ

НЕСТАНАК ЧАРЛИЈА ЧАПЛИНА ИЗ ГРОБНИЦЕ У ШВАЈЦАРСКОЈ И УЦЕНА ПОРОДИЦЕ ДА БИ ЛЕШ БИО ВРАЋЕН УЗБУЂИВАЛИ СУ СВЕТСКУ ШТАМПУ ПУНИХ ГОДИНУ ДАНА. СЛАВНИ ГЛУМАЦ НИЈЕ БИО ЈЕДИНА ЖРТВА ПЉАЧКАША ГРОБОВА ■

Гроб Бика Који Седи, чувеног поглавице Сијукса и јунака окршаја код Литл Бих Хорна где је шака његових Индијанаца победила војску генерала Кастера, био је педесет година запуштен на гробљу у Форт Јетсу, у Северној Дакоти.

Онда су се бизнисмени из Мобрица, родног места Бика Који Седи, али у Јужној Дакоти, досетили како да привуку туристе и почели су оштру кампању да се остаци славног поглавице преместе код њих. Пошто су власти Северне Дакоте одбиле такав предлог, група грађана из Мобрица кришом је једне ноћи 1954. године прешла граничну линију између две државе, ископала поглавичине кости и преместила их у сјајан нови ковчег.

Не вреди ни печат Александра Македонског

Данас, у Парку Бика Који Седи у Мобрицу, мермерно постоље и поглавичина гранитна биста тешка три тоне обележавају гроб. Да би се спречила помисао на прекрађу, ковчег је заливен огромним количинама бетона.

Први нормански краљ који је сео на енглески престо, Виљем I Освајач, умро је у француском граду Руану 1087. за време напада на Вексен. Сахрањен је у свом омиљеном граду Каену у Нормандији, одакле је био родом.

Године 1562. лопови су упали у цркву Светог Стефана, развалили раскошан ковчег и из њега однели све, чак и остатке Виљема Освајача. Оставили су само једну бутну кост. Но, и она је ишчезла за време француске револуције. Празан гроб једног од највећих енглеских краљева и данас стоји у цркви Светог Стефана у Каену.

Персијски краљ Кир, источњачки освајач и творац Персијског царства, почивао је двеста година у својој, преко десет метара високој, каменој гробници када су официри Александра Македонског упали у Пасаргаду у јужној Персији и из гробнице узели ковчег од сувог злата.

Шест година касније пристигао је и сам Александар Македонски и, угледавши оскрнављен и опљачкан гроб, ударио на муке чуваре гробнице. Погубио је неколико својих официра, вратио Киров скелет на место и улаз у гробницу запечатио личним печатом.

Ова гробница је и у каснијим столећима пљачкана а данас штрчи онако бела и празна међу рушевинама моћне Пасаргаде.

Сахрањени пријатељ на столу за сецирање

Британски свештеник и књижевник Лоренс Стерн, познат по делу „Живот и размишљање Тристрама Шендија", веома је утицао на писце 18. и 19. века. Умро је 1768. године од туберкулозе и сахрањен је

на Пољима Светог Ђорђа. Данас се ту налази дечје игралиште обданишта Хајд Парк у Лондону. У оно време било је то гробље озлоглашено по крађама лешева који су тајно продавани медицинским школама широм Енглеске. Друштво се згражавало и на саму помисао о сецирању преминулих, али студенти су морали некако да уче. У целој ствари лопови су направили најбољи пазар.

Један Стернов пријатељ се ужаснуо када је угледао његово тело, само неколико дана после погреба, на столу за сецирање Универзитета у Кембриџу. Покојник је сместа враћен у гроб, али без главе која је већ била сецирана. Године 1969. „Стернова фондација" сахранила је тело и главу у Северном Јоркширу, близу места где је писац живео.

Амерички филмски продуцент мултимилионер Мајкл Тод, који је погинуо у свом авиону, сахрањен је на гробљу Валдхајм у Форест Парку, држава Илиноис, 1958. године.

Јуна 1977, два дана пошто је гробље посетила његова славна удовица Елизабет Тејлор, гроб је раскопан, а бронзани ковчег нађен широм отворен и празан. Телефонска достава три дана касније одвела је полицију у густ шумовити део гробља где су у гуменој кеси пронађени Тодови остаци. Тодов син је изјавио новинарима да у ковчегу није било никаквих драгоцености.

Мајкл Тод је, како је желела породица, други пут сахрањен на тајном месту.

Проклетство тибетанске кутије

Британски филозоф, популарни пропагатор зен-будизма и источњачке мисли Алан Ватс кремиран је 1973. године а пепео покопан у Зен-центру код Мил Валија у Калифорнији. Његова жена Џејн задржала је за вечну успомену само три сићушне кости које је у својој кући у Саусалиту чувала у тибетанској металној кутији украшеној тиркизима.

У кућу је 1975. упао лопов и, заједно с телевизором у боји, однео кутију опточену драгуљима. Госпођа Ватс је одмах издала упозорење у свим могућим новинама да кутију штити проклетство које ће задесити лопова. Упркос свему, никада се није сазнало ни ко је лопов ни да ли је проклетство учинило своје.

Б. Дожић

ВЕСТИ ИЗ *ДРУГЕ* РУКЕ

РОБИНЗОН ГОВОРИ НЕМАЧКИ

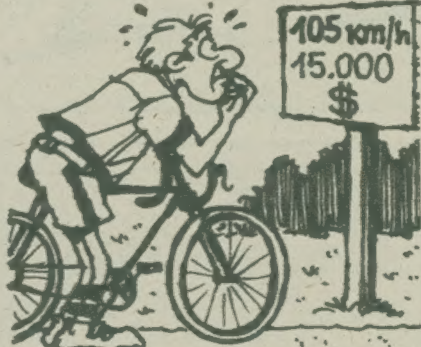
Албрехт Рејнхолд, антиквар из Алтенбурга у Демократској Републици Немачкој, има необичан хоби: сакупља издања „Робинзона Крусоа" на немачком језику. Енглеско

издање појавило се 1719. године, а прва три издања на немачком само годину дана касније – једно од њих с дозволом енглеског издавача. Рејнхолд, проверен и страствен сакупљач, у својој колекцији има и та издања и још – 250.

ДОЛАРИ КРОЗ МИШИЋЕ

Хемијска компанија „Дипон" обећала је награду од 15 хиљада долара ономе ко на бициклу, или било ком другом превозном средству које се креће уз помоћ снаге мишића, постигне брзину од 105 километара на час. Дали су и рок – крај 1987. Дародавци, разуме се, нису награду понудили напамет, пре тога су уз помоћ компјутера утврдили да

човек, снагом својих мишица, не може да пређе више од 94,8 km/h. Пошто су резултати у спорту и техници данас изложени ризику, бар кад су у питању финансијери – јер никад се не зна – одређена је граница, већа за преко десет километара на сат.

Има још времена, више од две године, па ко хоће, нека скупља снагу. Можда и заради тих 15 хиљада долара или, ако већ хоћете, преко 400 милиона старих динара.

КИБЕРОФОБИЈА

Тако се зове потпуно нова болест која се испољава страхом од – компјутера. Од ње оболевају људи чији је посао везан за рачунске машине (оператори, програмери). У Сједињеним Америчким Државама од киберофобије већ болује 30 одсто стручњака који раде с рачунарима. Објашњење: машина примећује

сваку грешку човека и то му саопштава „нечовечном" искреношћу и врло одлучно што код оних који раде са њом изазива комплекс мање вредности. Одатле до фобије је један корак.

Истог часа кад и нова болест јавили су се и психијатри, стручњаци за лечење киберофобије. Они, за велике паре, убеђују људе да су машине ипак само машине, скуп гвожђурије, жица, чипова и чипчића.

НАФТА ИЗ – МУЉА

У западнонемачком граду Тибингему изграђен је реактор у коме се из језерског и барског муља, на температури од 320 степени Целзијусових, у потпуном вакууму, добија

угљоводоник, а из њега кондензацијом – нафта. Као што је познато муљ у природним басенима садржи око пет процената органских материја. У нормалним условима из такве се биомасе, захваљујући разним микроорганизмима, у процесу који је трајао и милионима година – стварала нафта. У реактору се ови хемијски процеси одвијају много брже уз помоћ катализатора. На крају се добија нафта и потпуно сув угаљ у праху с примесама разних органских остатака.

Енергетски, ова је маса нешто слабија од каменог угља, али јача од лигнита. За сада је топлота која се добије од ње довољна да се муљ осуши и одржава неопходна температура у реактору, али хемичари су израчунали да ће ускоро уз потрошњу 0,5 мегаџула енергије из 0,5 килограма муља бити могућно добити нафту и угаљ који ће дати енергију у вредности 18,8 мегаџула! Ако се узме у обзир и губљење енергије у процесу производње, они рачунају да ће из једне тоне муља моћи да се добије 50 литара нафте. Већ сада се у лабораторијском реактору у Тибингему од пет килограма муља добија пола литра нафте!

ЗА ИНАТ ФУШЕРУ

Догодило се то 13. августа 1898. године. Млади електроинжењер Џемс Пакард из града Ворена (држава Охајо), власник скромне електромеханичарске радње, одлучио се да купи модерна „кола без коња" и упутио се у Кливленд извесном Александеру Винтону. Овај мајстор за поправку бицикала већ је био направио и продао дванаест тих, како се зову, аутомобила и постао доста познат.

Кад је стигао у Кливленд, Пакард је сазнао да Винтон управо завршава тринаести ауто. Злосрећна цифра није га поплашила, купио је „машину", сео у њу и кренуо натраг кући. Међутим, једва је превалио педесетак миља кад се мотор прегрејао

(хлађење је било ваздушно), затим се прекинуо ланац за погон точкова, на крају су отпале гуме. Злосрећном Пакарду није преостало ништа него да се пешице упути преко поља до најближе коњушнице. Вратио се уморан и блатњав до гуше (у међувремену је пала плаха киша), упрегао свеже коње у „кочију без коња" и похитао натраг у Кливленд.

Винтон, онизак и темељан, с офарбаним накострешеним брцима, није хтео ни да чује примедбе увређеног купца, што је Пакарда, иначе скромног до збуњености, разбеснело.

– Кад сте тако паметни, господине Пакард – врисну је Винтон у једном тренутку – што сами не направите себи идеалан ауто?

– И хоћу! – грмнуо је Пакард, залупио врата и отишао...

Винтон тог тренутка није ни слутио да је навукао на врат озбиљног конкурента! Пакард је заиста конструисао аутомобил, за шта му је била потребна година дана, и одмах га продао по врло солидној цени. То га је навело на помисао да се озбиљније позабави аутомобилима. Са братом Вилијамом основао је фирму и започео производњу двоседа „охајо". Касније су браћа одлучила да фирму назову по свом презимену. Тако се родила марка „пакард" која је стекла светску популарност... Што се тиче Винтоновог предузећа, оно је морало да забрави врата још 1925. године.

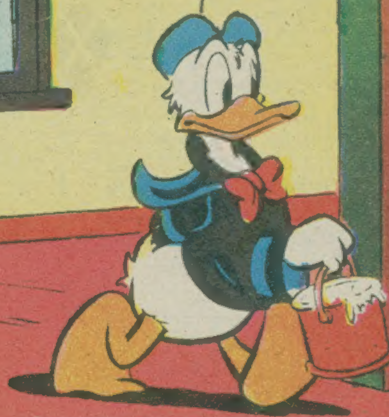
Илустровао: Зоран Петковић Петко

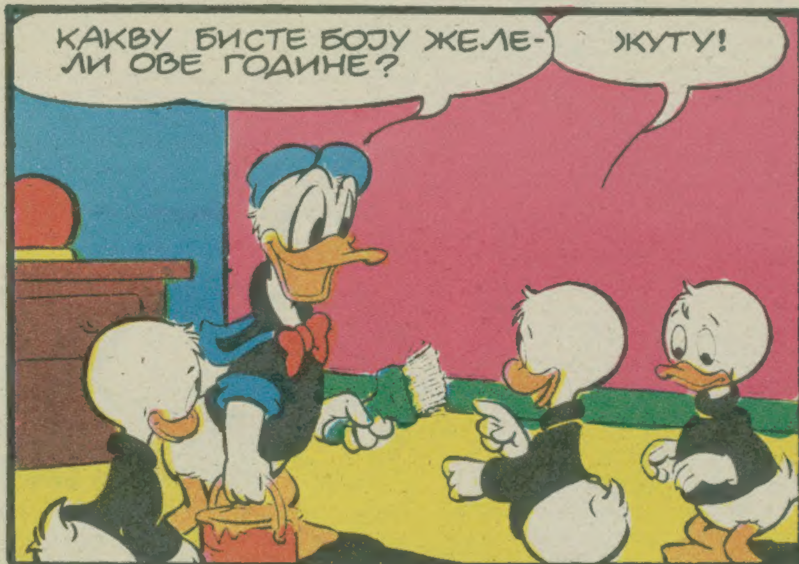
Walt Disney

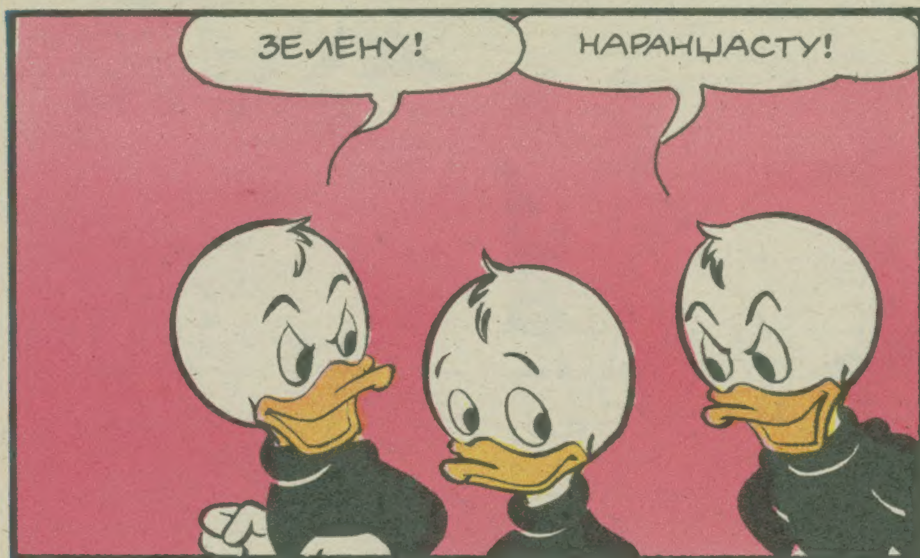
ПАЈА ПАТАК

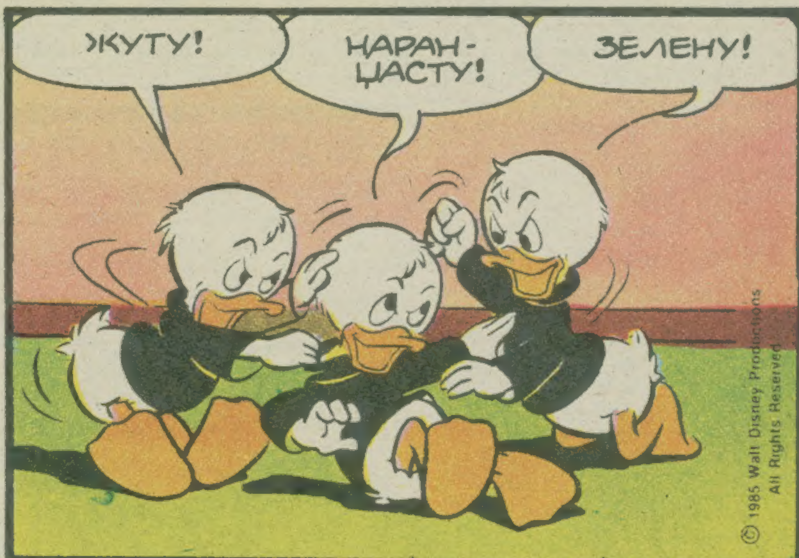

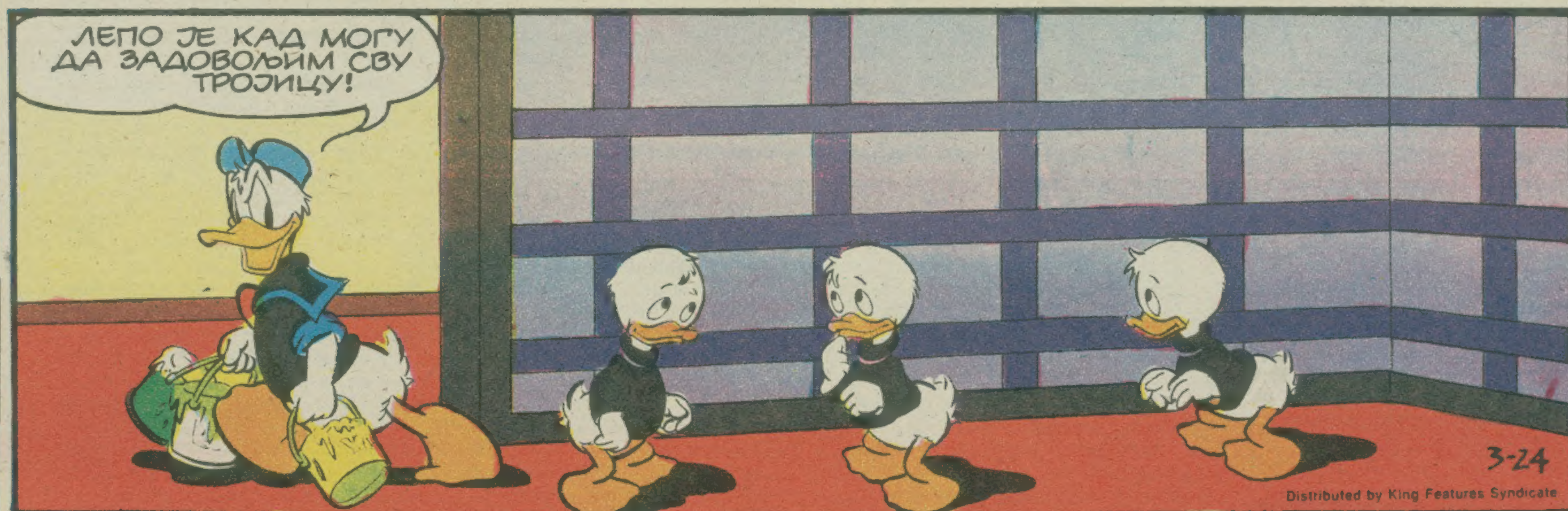

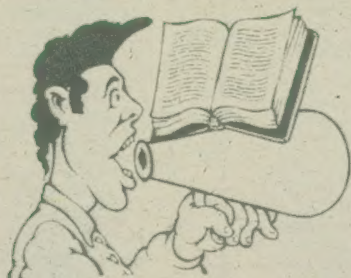

За читање наглас

ДИНО БУЦАТИ

ХОДНИК ВЕЛИКОГ ХОТЕЛА

Вративши се у своју хотелску собу, доста касно, био сам се већ напола свукао кад сам осетио потребу да одем у тоалет.

Моја соба је била готово у дну једног бескрајног и слабо осветљеног ходника; отприлике на сваких двадесет метара слабе љубичасте лампе испуштале су снопове светлости на црвени тепих. Тачно на половини, баш поред једне од тих лампица, налазило се с једне стране степениште а с друге двострука стаклена врата дотичне посторије.

Обукао сам кућну хаљину и изишао у ходник који је био пуст. Скоро сам стигао до тоалета када сам испред себе угледао човека такође у кућној хаљини, који је, изронивши из сенке, долазио из супротног правца. Био је то висок и крупан човек с округлом брадом а ла Едвард VII. Да ли је имао исти циљ? Као што се то већ дешава, обојица смо на тренутак били збуњени, умало да се сударимо. У сваком случају, ја сам се, ко зна зашто, постидео да уђем у клозет пред његовим погледима и наставио сам пут као да сам кренуо некуд друге. Он је учинио исто.

Али, опет после неколико корака, схватио сам какву сам глупост учинио. Јер, куда сам могао да идем? Постојале су две могућности: или да наставим до краја ходника, а затим да се вратим у нади да је господин с брадом у међувремену отишао. Али, није било сигурно да ће он ући у неку собу и тако оставити простор слободан; можда је и он хтео да иде у тоалет, и, када ме је срео, постидео се, баш као и ја; и сада се налазио у исто тако збуњујућој ситуацији као и ја. Због тога, вративши се назад, ризиковао сам да га поново сретнем и испаднем још већи кретен него први пут.

Или пак – друга могућност – да се сакријем у нишу, прилично дубоку, изабравши неку која је мање осветљена, испред једних од многобројних врата, и да отуда надгледам простор, све док не будем сигуран да је ходник апсолутно испражњен. То сам и учинио пре него што сам до краја анализирао ситуацију.

После, када сам се нашао шћућурен као лопов, у једном од тих уских простора (била су то врата собе 90), почео сам да размишљам. Пре свега, ако је та соба заузета и ако је гост или изашао или ушао, шта ће рећи када ме нађе скривеног испред својих врата? Још горе. Како могу искључити да је то управо соба господина с брадом? Који би ме, вративши се, безизлазно блокирао. Не би чак било потребно неко његово специјално неповерење па да моје маневре сматра веома чудним. Укратко, остати ту била је права неопрезност.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубовц

Полако, полако сам истурио главу да испитам ходник. С једне на другу страну био је апсолутно празран. Ниједног шума, шума корака, одјека људског гласа, шкрипања врата која се отварају. Био је то прави тренутак: излетео сам из скровишта и неусиљеним корацима кренуо према својој соби. Уз пут ћу, мислио сам, на тренутак свратити у тоалет.

Али у истом тренутку, а то сам приметио сувише касно да бих се могао вратити у склониште, господин с брадом, који је очигледно размишљао исто као и ја, изишао је из нише једних од врата у дну, можда мојих, и одлучно ишао према мени.

По други пут, још више збуњени, срели смо се испред тоалета. И по други пут ниједан од нас двојице није се усудио да уђе, стидећи се да ће га други видети; сада је заиста постојао ризик да испаднемо смешни.

И тако, проклињући у себи људско поштовање, кренуо сам поражен према својој соби. Кад сам стигао, пре но што ћу отворити врата, окренуо сам се да погледам: доле, у сенци, видео сам оног с брадом како такође улази у собу; и окренуо се да погледа у мом правцу.

Био сам бесан. Али зар нисам ја био крив? Трудећи се узалуд да читам новине, чекао сам дуже од пола сата. Затим сам опрезно отворио врата. У хотелу је владала велика тишина, као у напуштеној касарни; ходник је био пуст више него икад. Најзад! Готово сам отрчао журећи да стигнем до оне просторије.

Али с друге стране, са невероватним синхронизмом, готово као да је телепатија умешала своје прсте, и господин с брадом је излетео из своје собе и са невероватном окретношћу кренуо према тоалету.

Тако смо се по трећи пут нашли један испред другог пред вратима са замагљеним стаклима. По трећи пут обојица смо се претварали, по трећи пут смо обојица наставили пут не ушавши. Ситуација је била толико комична да би била довољна нека ситница, неки миг, неки осмех да разбије лед и све претвори у смех. Али ни ја, а, по свој прилици, ни он, нисмо имали воље да се шалимо. Напротив; притискао нас је неки бедни очај, неко осећање море, готово као да је све то нека махинација тајанствено смишљена због мржње према нама.

Као код првог изласка, најзад сам клизнуо у нишу испред једних непознатих врата и ту се сакрио очекујући развој догађаја. Сада је требало да бар умањим бруку, да сачекам да брадоња, који је сигурно био у заседи, као и ја, с друге стране ходника, први изађе из рова: пустио бих га да пређе добар део пута, и тек на крају бих изишао и ја; са циљем да се с њим сусретнем не више испред врата тоалета, него много више наовамо, тако да, после тог сусрета, ја останем слободан да делујем без досадних сведока. Ако, међутим, он, пре но што ме сретне, реши да уђе у ону просторију, тим боље; пошто би обавио шта треба, он би се затим повукао у собу у целе ноћи се више не би појављивао.

Вирећи једним оком (због даљине нисам могао видети да ли и онај други чини исто), остао сам дуго у заседи. Уморан од стајања, у једном тренутку сам чучнуо не прекидајући своје блеђење. Али човек се никако није решавао да изађе. А ипак, он је и даље био доле, скривен исто као и ја.

Чуо сам како на спрату откуцава два и по сата, три, три и четврт, три и по. Нисам више могао да издржим. Најзад сам заспао.

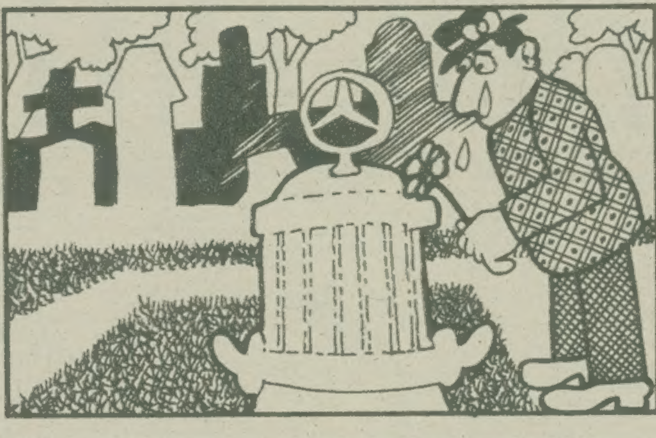
Пробудио сам се изломљених костију, када је било већ шест ујутру. У првом тренутку ничег се нисам сетио. Шта се то десило? Како то да се налазим ту, на поду? Затим сам видео друге као ја, у кућним хаљинама, шћућурене у нишама стотине и стотине врата, како спавају: ко на коленима, ко седећи на поду, ко на ногама као мула; бледи, изморени, као после битке која је трајала целу ноћ.

ЧОВЕК ОД РЕЧИ

По свему судећи то је један од најнеобичнијих надгробних споменика на свету. Налази се на њујоршком гробљу и верна је копија „мерцедеса" у природној величини. На регистарским таблицама, уместо броја, име човека који је ту сахрањен – Реј Це.

Откуд Реју Цеу такав споменик? Подигао му га је Дејвид Це, његов старији брат, а све због једног неиспуњеног обећања. Док су браћа још била мала, Дејвид је Реју обећао да ће му, чим се обогати, купити „мерцедес". Дејвид се и јесте обогатио, али прекасно за Реја. Кад већ није могао за живота, реч је одржао посмртно. То га је, додуше, прилично стајало: прави „мерцедес" коштао би Дејвида око 22 хиљаде, гранитна копија 220 хиљада долара.■

ОД ЗВЕЗДЕ ЗВЕЗДИ

Зна се да шахиста може да постане звезда, али се мање зна да звезда постане шахиста.

Астероид заведен под бројем 1909. добио је име Аљехин.■

ВРЕМЕ ПО ВЛАСНИКУ

У Паризу власник периферијског биоскопа редовно обавештава посетиоце о дужини филма.

На благајни стоји упозорење:

Трајање данашњег филма: три кесице кикирикија и чоколада.■

УБИТАЧНА КОНЦЕНТРАЦИЈА ЛОВОКРАДИЦА

Управа националног парка Шипли у енглеској покрајини Дербиширу муку мучи с ловокрадицама. Неовлашћених ловаца је толико да је у помоћ позвана и полиција, али мање да би се заштитиле животиње, а далеко више због људи. Ловокрадица, наиме, има много и тако су брзи на орозу да постоји могућност да се неки од њих не врати из лова, бар не на својим ногама■

ХАРИ СЕ НЕ ПОНАВЉА

Хари Бирдвел из Брајтона недавно је прославио свој 106. рођендан. Слављу су присуствовали он и његов пас, последњи и једини пријатељ.

Хари је био момак до своје 92. године а у браку је живео до 101. кад је поднео захтев за развод:

– Не намеравам да се женим по други пут, јер сам много срећнији сам. Развео сам се јер моја жена није ваљано радила кућне послове.■

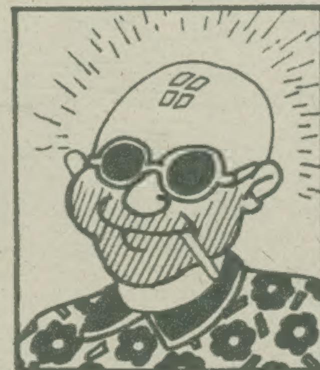
КАКО ДА НЕ УПУЦАШ САМОГ СЕБЕ

Лист „Дејли телеграф" објавио је следећу вест:

„Прошле ноћи се господин Том Блејзер пробудио у ситне сате јер му се учинило да у соби чује лопова. Извукавши револвер испод јастука, опалио је. Касније се испоставило да је пробушио метак кроз сопствене панталоне које је пребацио преко столице. Једино што је господина Блејзера спасло преурањене смрти јесте чињеница да је пре одласка на починак скинуо панталоне."■

ИСТИНА БР. 1: АЉАСКА ЈЕ ВЕЋА

Неке истине о животу синовима могу да саопште само очеви. Када му је наследник напунио тринаест година, један отац из Даласа, у Тексасу, оценио је да је куцнуо час да му објасни неке ствари: „Е, па сине, сада, пошто си напунио тринаест година, мислим да је крајње време да нешто сазнаш. Аљаска је већа од Тексаса"■

ГОЛА ЖЕЉА

Глумца Телија Савалса (познат по улози Коџака) питају:

– Да ли вам се у животу нека жеља сасвим испунила?

– Јесте – рекао је бришући своју ћелу – Кад сам био мали, сестра ме је толико вукла за косу да сам пожелео да уопште немам косе.■

НЕ ГУБИТЕ ВРЕМЕ, КУПИТЕ ШМРК

Лист „Хералд експрес" из енглеског града Торкија недавно је објавио оглас:

„Човеку који има све – купите Денисов ватрогасни шмрк, управо расходован у девонској ватрогасној бригади. То сигурно нема. Шмрк је у одличном стању. Фунти 550. Брза испорука. Не губите време. Торки: 66313."■

ТАМО-ВАМО ЗАКОН

Не тако давно у америчкој држави Пенсилванији човеку се исплатило да убије риса: сваки рис доносио му је педесет долара. По новом пропису сваки убијени рис му односи педесет долара.■

ПРОНАЛАЗАК ГОДИНЕ

По мишљењу сињора Рока, власника ресторана у италијанском граду Палерму, најкориснији проналазак у прошлој години је такозвана „ротирајућа виљушка" за намотавање шпагета коју је и он увео у своју гостионицу. Разлог за овакву тврдњу је непобитан. Недељу дана после појављивања виљушке гости су покрали све до последњег комада...■

Илустровао Зоран Јовановић

ЗБРКА ОКО НАЈЛЕПШЕ АНТИЧКЕ ФИГУРЕ

ГДЕ СУ РУКЕ МИЛОСКЕ ВЕНЕРЕ

МИЛИОНИ ПОСЕТИЛАЦА ЗАСТАНУ У ЛУВРУ ПОРЕД ЈЕДНЕ ДИВНЕ МЕРМЕРНЕ ЛЕПОТИЦЕ, АЛИ МАЛО КО ЗНА ДА ОНА НИЈЕ УВЕК ТАКО ИЗГЛЕДАЛА

Шкуна „Гласник" под француском заставом упловљава у воде Златног рога. Само што су бачене степенице, два човека истрчавају, седају у први слободан фијакер.

Равномерно лупкање потковица коња који се с муком успиње уз Галату и врева која допире из пристаништа готово су успавали младог заставника Жила Себастијана Цезара Димона д'Ирвила. Полузатворених очију сањари о једном грчком острву, чује шуштање лишћа маслина, види раскопан виноград, оборене чокоте руине зидова хеленског храма и мермерне облине усред тога – дивне женске облине.

Сан је прекинуло нагло заустављање фијакера. Гласови на турском и француском језику; млађаног подофицира воде француском амбасадору чију руку прихвата обема, грозничаво је стеже и једва успева да промуца: „Господине амбасадоре, она мора одмах у Лувр!"

Сломљена лепотица

Она је и стигла у Лувр. Али, музејски стручњаци баш не деле одушевљење заставника Димона д'Ирвила. Хеленска богиња љубави и лепоте Афродита сели се из једне просторије у другу. Одломљени делови њеног мермерног тела прате је на том путешествију и све се то заводи у разне регистре. Цедуљице се цепају и затурају, племенити бели камен се губи. Једино се за нежно повијеним трупом непрекидно вуче латинско име „Венера с Милоса". Погрешно је дато још у тренуцима открића. Тада су одушевљени лаици заборавили да је ископана грчка, а не римска богиња.

Збрка траје дуго, годинама, од самог тренутка када је после нешто више од двадесет векова мермерна Афродита поново угледала медитеранско сунце. Према записима Димон д'Ирвила то се десило 19. априла 1820. године.

„Отишао сам да видим неке фрагменте", пише он, „нађене на Милосу пред сам наш долазак. Три недеље раније стигли смо на острво. Један грчки сељак копао је у својој њиви. Налазила се унутар античког града. Нашао је комаде обрађеног камена. Док је локално становништво већину тих блокова користило за зидање кућа, он је настављао да копа све дубље и тако је доспео до неке врсте нише где је открио мермерну статуу и две фигуре Хермеса са другим мермерним фрагментима.

Статуа је била из два дела која су некада била спојена јаким гвозденим клиновима. Ја сам све пажљиво испитао и запазио сам да је то обрађено у дивном стилу, колико моје скромно уметничко знање може да пресуди. Премерио сам оба издвојена дела статуе и закључио да би цела била висока око шест стопа. Представљала је нагу жену, њена уздигнута лева рука држала је јабуку, а десна тканину која се од кукова спуштала до пета. Али, обе руке биле су оштећене и одвојене од тела. Једино преостало стопало било је непокривено, уши су биле прободене и сигурно су носиле прстенасте минђуше. Ови атрибути су довољни да покажу како је то Венера на Парисовом суду, али где су онда Јунона, Минерва и лепи пастир?"

Милосом се у то време мувао извесни Марсел Брест који се представљао као човек из француског конзулата. Могуће је да је то и био у време живих дипломатских и обавештајних активности на Балкану, али је сигурно да је његова улога у откривању мермерне Венере далеко мања од оне коју је себи приписивао. Не само што је тврдио да је он први Француз који ју је угледао, већ и да ју је још крајем 1819. купио од земљорадника Теодора Кендротаса за 600 пјастера. Уз то је дао и 18 пјастера да је овај спакује за дуг пут до Француске.

По његовом казивању, статуа је у највећој тајности пребачена до његове куће. Ту је извесно време била сакривена, како гувернер острва, принц Муруши, ништа не би сазнао. Касније је фигура из два дела унесена под палубу једног напуштеног брода. Одатле су је, чим се указала прва прилика, један поручник и дванаест чланова посаде укрцали на шкуну „Гласник". Прича о нађеном кипу почела је да се шири острвом и Брест је поново одрешио кесу како би са 6.000 пјастера платио ћутање неколицине људи на острву. Француски конзуларни чиновник изричито је тврдио да Венерине руке нису пронађене.

Потпуну збрку унео је трећи Француз – Марселус. Откриће овог кипа он везује за последње дане фебруара 1920. године, а у причу је, поред себе, уденуо и сељака Јоргоса који је упорно трагајући открио удубљење у камену где је лежала преломљена статуа. Поред ње су се налазиле и три мале Хермесове фигуре. Све је то Марселус (не наводи тачно како) однео на „Гласник".

Само његово казивање не би привукло пажњу, пошто незналачки, а изричито, тврди да су то кипови из неког хришћанског храма. Међутим, он као у пролазу помиње како су нађене, и на брод отпремљене, две руке које су припадале великој женској статуи. Опис се у потпуности слаже са описом заставника Димона д'Ирвила.

Запетљану француску игру употпуњује Шарл Кларк, пустолов, најамник у страним армијама, археолог и конзерватор у античком одељењу Лувра. Пошто је Венера без руку била отпремљена бродом, он организује нова ископавања и, наравно, проналази оно што недостаје. Десна рука, чији су прсти стезали јабуку, била је поломљена на два места. Лева је била сломљена по средини а њен палац и кажипрст сигурно су нешто придржавали.

Богиња љубави или...

Више од саме Венере прашину су убрзо узвитлале њене руке. Двојица су их јасно видела, трећи говори нешто магловито, а агент Брест их у првој верзији уопште не помиње. Касније се исправио када је казао да је пронађена једна рука. На крају је утврдио како су обе ипак отпремљене у Француску. Докле су стигле? До Лувра – првом пошиљком? До Тулона – према некој каснијој причи? У Лувру данас постоји део једне руке и десне шаке, али нико не може са сигурношћу да тврди да су припадале баш овом кипу.

Када је Милоска Венера постала незаобилазно благо овог света, оживеле су приче о њеним рукама и музеј је детаљно претресен од пода до плафона. Међу хиљадама камених фрагмената није нађен ни један који би одговарао овој статуи.

Као што њене руке представљају загонетку, тако је и поколењима остало да открију да ли је Венера била сама или је само део познате митске представе. Уколико би прича о руци која држи јабуку могла да се прихвати, онда би тај симбол победе, којим јој је Парис указао наклоност, морао неком и да се покаже. Ту би требало да буду и тројански принц и богиње Хера и Атена. Заставник Д'Ирвил помиње их римским именима Јунона и Минерва и тврди да је у каменој ниши била нађена још једна рука. Она је могла да припада једној од друге две богиње.

Али, да ли је он био у праву и да ли милиони посетилаца Лувра својим немим обожавањем исказују почаст баш најлепшој од свих жена хеленског Олимпа. Има мишљења да је то Амфитрита, господарица мора, или нимфа која симболизује острво Милос. Није далеко од помисли и да то нека од муза свира на лири.

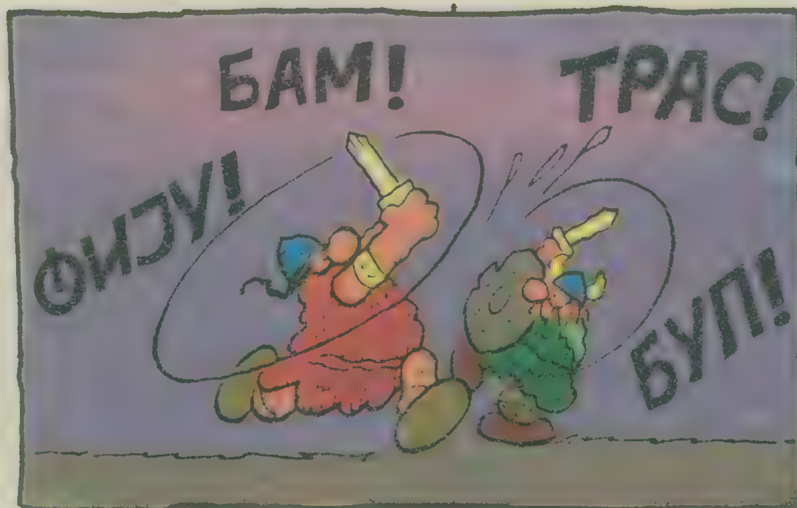
Лепоту античке статуе више ништа не може да умањи, а после 165 година откако је откопана тешко да би ико прихватио да је то нека друга митска личност осим оне коју знамо као – Милоска Венера.

Огњен Јанковски

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

АВИОН НА ОПТУЖЕНИЧКОЈ КЛУПИ

КАКО ЋЕМО ЛЕТЕТИ У 21. ВЕКУ

Компанија „Локид" замислила је за 21. век авион чија се крила, у виду прстена, спајају изнад трупа. Овакав облик омогућује бољи продор кроз ваздух и упола смањује тежину крила.

У СВИМ КОНСТРУКЦИОНИМ БИРОИМА ВЕЛИКИХ ФАБРИКА СЕДИ ПОНЕКИ ЖИЛ ВЕРН И ПРАВИ ПРОЈЕКТЕ ЛЕТЕЛИЦА КОЈЕ МОГУ ДА УЂУ У НАУЧНОФАНТАСТИЧНЕ РОМАНЕ. ЗА ТО ВРЕМЕ АНАЛИТИЧАРИ ЛУПАЈУ ГЛАВУ КАКО ДА ПУТОВАЊА АВИОНОМ ИЗВУКУ ИЗ КРИЗЕ

Авион је већ дуже време мета оштрих напада као све скупље превозно средство, гутач горива, погодан само за људе дубоког џепа. Чак се поставља питање хоће ли уопште бити неопходан у 21. веку.

Олакшавајуће околности: авион троши мање од пет процената тренутне производње горива, чак десет пута мање од једног аутомобила ако се као поређење узме потрошња по броју путника и пређеној километражи. Апарати будућности биће, кажу, све економичнији.

Тако једна тачка оптужбе отпада. Шта је са осталима?

Највећи приход авио-компанијама доносе пословни људи који путују луксузном првом класом или још луксузнијом пословном смишљеном специјално за њих. Ови људи, увек у покрету, главни су, а често и једини, клијенти „конкорда". Упркос комфору ни они не воле да јурцају с краја на крај света. Није добро за здравље, нарочито за живце.

Да ли ће, питају се аналитичари авио-компанија, све бржи развој телекомуникација свести на најмању меру и путовања бизнисмена. За озбиљну бригу је већ и чињеница да се за цену повратне карте Париз – Њујорк „конкордом" може између та два града разговарати телефоном пуних двадесет сати.

Шта ли ће се тек догодити када се појави видеофон или, још горе, почну да се одржавају видеофонске конференције? Седећи у удобним фотељама својих канцеларија, међусобно удаљених на хиљаде километара, учесници таквих скупова моћи ће да разговарају гледајући се, да одмах шаљу телекопије свих докумената. Ко ће од њих бити луд да, као сада, сваког часа лепрша око Земљине кугле?

Глупости! одговарају у хору специјалисти авио-компанија. Ниједан телефонски разговор, никакво емитовање путем сателита, никада неће и не може да замени прави људски контакт, разговор очи у очи. Фирме ће увек више волети да шаљу своје представнике на лице места да лично процене политичку, друштвену, и економску ситуацију земље за чије су тржиште заинтересоване. Укратко, пословни људи ће увек путовати, можда само нешто ређе.

Специјалисти за размишљање о летењу у 21. веку не узимају у обзир само бизнисмене чије трошкове плаћају њихове фирме. У веку који је пред нама, тврде они пуни наде, и такозвани обични људи летеће двоструко више него данас.

Овако ће изгледати унучићи „конкорда" које је НАСА предвидела за период између 2020. и 2040. године. Летеће шест пута брже од звука, значи више од 5000 km/h и моћи ће да приме више од триста путника.

Редовне авионске услуге тренутно користи око осамсто двадесет милиона особа годишње. Ова цифра ће се, према најсмелијим предвиђањима, до 2020. године удвостручити. Упркос кризи која влада чартер-летови и даље имају невероватан успех и све је више туриста који на такав начин путују да би упознали нове далеке крајеве света.

У ствари, авионске компаније не боје се опадања броја путника на дугачким линијама. Њих данас далеко више брине избегавање авиона између релативно блиских места и то због брзине, боље рећи спорости.

Ако живимо у великом граду, потребан нам је бар један сат да се пробијемо до најближег аеродрома где морамо, према прописима, да се створимо око сат и по пре поласка авиона. После лета који, рецимо, траје један сат, губимо још један од аеродрома до центра града након чекања на пртљаг и обављања осталих формалности од најмање тридесет минута. Зар није онда и јевтиније и брже сести у експресни воз?

Авион ће вратити своје путнике на кратким релацијама тек када се побољша прилаз аеродромима, омогући долазак у последњем моменту и улазак у авион са све пртљагом. Данас ово звучи немогуће, али ће, кажу, већ 2010. или 2020. године редови за предају пртљага на шалтерима аеродрома бити само непријатна успомена.

Захваљујући кућним компјутерима и развоју њиховог језика сести у авион постаће једноставно као ући у аутобус. Будући путник ће из своје куће, куцкајући по тастатури компјутера, одмах знати тачан број слободних места за лет који га занима, моћи да изврши резервацију, изабере седиште и добије сва обавештења сада доступна само на аеродромским екранима или обавештајним центрима.

Плаћаће такође из кућне фотеље електронском картицом помоћу које ће и директно ући у одговарајућу аеродромску просторију за полазак и аутоматски регистровати пртљаг.

У авиону ће ту исту картицу предати службенику и његово име, националност, број пасоша и остали подаци биће одмах пренети контроли, царини, полицији и здравственој служби аеродрома на који стиже.

Овако поједностављен поступак представљаће праву револуцију у ваздушном саобраћају наредног века.

Ко дочека. **Б. Д.**

НАВРХ ЈЕЗИКА

ТЕЛЕ ЈЕ ОДМАХ - ВО

Вратимо се још једном, последњи пут, на Змај-Јовине стиховане шале са страним речима из 1880. и 1881. године. У ранијим бројевима „Забавника" цитирали смо неке примере из „Грађе за латински буквар" и сличних „Грађа" за немачки, мађарски и енглески језик. Остала нам је још „Градња за француски буквар". Француски језик је као створен за игре речи, или каламбуре како их зову Французи, којима је то једна од најмилијих забава. Стога није чудо што је и Змају пошло за руком да направи неколико успелих француско-српскохрватских каламбура.

Са речима као што су veau (изг. во) – теле, или придев malin (изг. мале̂н) – пакостан, идеја му се вероватно наметнула сама од себе:

„Код Француза бива чуда.
Чудо је и то:
Код њих **теле** није **теле**,
Већ је таки: **во"**.

(„Таки" је војвођански израз који значи „одмах").

„Ко ј' **пакосан** Француз вели
Да је **мален** само;
А ми, јаој, **пакосника**
Великих имамо".

Француско yeux, „очи", нашим словима се најприближније може пренети као **је**, а у речи nez, „нос", последње слово се не изговара – и тако је Змај закључио да Французи увек дају двосмислене одговоре.

„Француз ти је дипломата,
То се давно зна:
Већ на лицу увек има
Одговора два:
Очи су му: је!
А **нос** му је: не!"

Нису Французи били само дипломати, него и познати војници.

„Ми кажемо: **здраво рано**,
А Француз: **тро то.**
(Док су други у кревету
Он већ свира у трумбету)".

Заиста, француско trop tôt (сувише рано), изговорено **тро то,** може нас подсетити на трубљење.

„Што год је француско,
Све ти је то зорно,
Све је ратоборно.
Ждрал је њихов: **гру!**
Слатко им је: **ду!**
Жила им је: **пу!"**

Опростићемо песнику што је, у жељи да истакне грување и пуцање, мало одступио од речничке прецизности. Реч за ждрала, grue, код нас би се морала транскрибовати „гри" а не „гру". Doux (сладак) заиста се изговара „ду", а pouls „пу", само што значи пулс а не жила.

Илустровала Босиљка Кићевац

„Иначе се Француз чини
Мирољубив брат:
– **Кртица** је њему: **топ,**
Пацов му је: **рат!"**

Тачно, taupe (кртица) изговара се „топ", али у речи rat (пацов) последње слово се не изговара. Можда је Змај мислио на женски облик rate (женка пацова), који се чита „рат".

Политички хумор увек је био Змају најмилији. И мада му француске речи нису за ту врсту вицева пружале онаквог повода као немачке и мађарске, и овде се нађе покоје зрнце сатире.

„Француз, откако је,
За слободом тежи;
Јер за сваку **управу** и **владу**
Француз вели: режи.
(Хеј, кад само **режи,**
То још није беда,
– Зло је кад **уједа!)**

Француско régie (изг. режи) нема, наравно, везе с режањем, али је добар пример који показује како речи приликом позајмљивања, мењају значење. У изворном језику значи „управа" или „управљање", а код нас само „управљање" позоришном или филмском представом, то јест – **режију.**

Такво значење јавило се у немачком, преко кога смо примили и реч режисер. Мада је и то француска реч, наш редитељ који би се у Француској представио као régisseur у ствари би деградирао себе: Французи би помислили да је он оно што ми зовемо сценариста или инспицијент – човек који се у позоришту брине за осветљавање, дизање завесе или слично.

Режисер се на француском зове metteur en scene, дословно „постављач на сцену", а режија је mise en scène – „стављање на сцену". Да све буде још компликованије, и овај последњи француски израз позајмљен је код нас, али у ужем значењу. Мизансцена (или **мизансцен)** код нас означава распоређивање глумаца и декора на позорници. Сада би, опет, требало да се упитамо како Французи зову мизансцену... али уколико нисте страствено заљубљени у позоришну уметност, вероватно вам је и овога доста.

Иван Клајн

НАЈВЕЋЕ ОСТРВО НА СВЕТУ

Ако је, по тумачењу, острво део копна окружено са свих страна водом, Аустралија је највеће острво на свету. Али, како се Аустралија, у географском смислу, ипак сматра континентом, титула највећег острва припада Гренланду који има око два милиона квадратних километара!

УПОЗНАЈТЕ СЕ С ТЕОДОРОМ ХУКОМ

Теодор Хук је живео у Лондону пре отприлике две стотине година. Називао је себе песником, а био је, у ствари, право спадало и стручњак да неког намагарчи. Од тога је заправо и живео. Ево како је једном успео да заради 1000 фунти.

Окладио се с неким богаташем да од обичне страћаре у најбеднијој улици може да направи најпознатију адресу у Лондону. Кућа и улица су изабрани: Барнерова бр. 54.

Следећих неколико дана Хук се бацио на писање стотине писама. Одређеног датума, 20. новембра 1810, Хук и човек са којим се кладио изнајмили су собу преко пута изабране куће и налактили се на прозор. Тачно у девет сати пред кућом се зауставио угљар и почео да истовара угаљ, за који нико није знао да је био поручен, затим продавац рибе, цвећарка, касапин и пекар. Зна се ко им је писао и све то поручио.

Нису изостали ни позиви оџачарима, кућним помоћницама, лекарима, зубарима, кочијашима – ред је био бескрајан, гужва неописива. Појавио се и гувернер енглеске банке коме је уговорен тајни састанак с криминалцем који је требало да му ода дан одређен за велику пљачку. Надбискуп од Кантерберија дошао је да лично подигне огромну суму новца коју је цркви, тобож, завештао анонимни дародавац. Стигао је и градоначелник Лондона у пратњи гарде, чак и представник краљевске куће – лично принц од Велса!

Хук је добио опкладу. О Барнеровој улици бр. 54 годинама се причало, а само два човека знала су шта се заправо догодило.

Са парама које је заслужено добио Хук је, непримећен, на неко време напустио земљу!

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

Илустровао Ненад Милићевић

ТОПЛА ХРАНА ЗА БРОДОЛОМНИКЕ

Добре вести за власнике бродића, јахти, чамаца и остале обожаваоце пловидбе који могу да се нађу у незавидној ситуацији да после бродолома потраже спас на некој дасци на пучини. До сада су обично, уколико су уопште имали хране, јели кекс, воће, суво месо – али никад и нешто топло, чак ни онда кад промрзну од ледене воде. У последње време, међутим, научници су пронашли нешто што, кажу они, и џоњање на дасци може да претвори у право уживање. Откриће се зове ВРУЋА КОНЗЕРВА и састоји се, заправо, од две конзерве смештене једна у другу. У унутрашњој је јело, а простор између унутрашње и спољашње испуњен је одређеном количином калцијум-хидроксида и пластичне кесе напуњене водом. Кад се спољна конзерва пробуши отварачем за конзерве, кеса пуца и вода се меша са калцијум-хидроксидом стварајући хемијску реакцију при којој се храна за 12 минута угреје до 78ºЦ. Ово достигнуће можда неће оставити утисак на размажене гурмане, али бродоломницима ће добродоћи. Ако им буде до јела.

МАЛА ШАЛА

ТИ: – Сутра да отвориш очи!
ОН: – Зашто?
ТИ: – Па да не би лупио у нешто!

НАПОЛЕОН И ЊЕГОВИ ОСТАЦИ

Пошто је умро, Наполеонову главу су 1821. године ошишали „на нулу" и тако задовољили његове многобројне обожаваоце разделивши им косу пораженог императора као

драгоцене сувенире. Али, умњак који је Наполеону извађен још 1817. продат је за огромну суму, срце је стављено у сребрну вазу, а утроба у сребрну чинију. Један део његових црева чуван је у краљевском колеџу за хирургију у Лондону. Уништен је за време бомбардовања у другом светском рату.

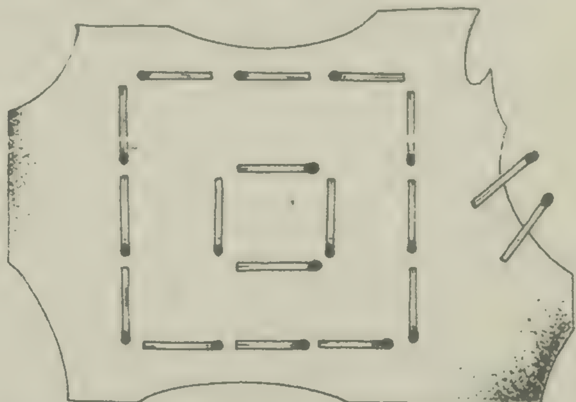
ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ИДУЋИ ПЕТАК

Претпостављамо да нисте имали потешкоћа да откријете како се звао возач аутобуса, јер, ако сте питање прочитали пажљиво, одмах вам је морало бити јасно да сте то ВИ! А ваше име за вас није тајна! И, још нешто – да ли сте на исти штос успели да пређете неког вашег друга који не купује „Политикин забавник"?

Данашњи задатак је нека врста испита домишљатости. Налазите се на обали четвртастог језера на чијој је средини четвртасто острво. Ваш циљ је да дођете на острво иако ту нема чамца, нема моста и забрањено вам је да пливате. Али, зато имате две даске исте дужине, иако ни једна од њих није довољно дугачка да би могла да премости раздаљину између обале и острва а не можете ни да их спојите.

Употребивши 16 шибица можете да представите језеро и острво. Две додатне могу да вам послуже као даске.

Како ћете, дакле, доћи до острва?

Илустровао Димитрије Мостић

ИГРАЈТЕ СЕ ДВОБОЈА КАШИКАМА

За ову игру, као и за двобој, потребно је двоје! Играчи имају по две кашике, у свакој руци једну. У оној која им је у левој руци држе јаје, јабуку, кајсију, пинг-понг лоптицу или нешто слично. Сваки покушава да избаци предмет из кашике оног другог пазећи истовремено да не испусти свој. Победник је онај ко успе да противнику избаци предмет из кашике три пута заредом...

РЕКЛИ СУ... О НАПОЛЕОНУ

ВИКТОР ИГО:
И Богу је досадио!

Ј. В. ГЕТЕ:
Наполеон је био обдарен довољном енергијом да сваког сата изврши оно што је сматрао да је неопходно.

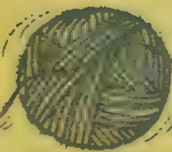
БАЈРОН:
Играо је на империје, а улог су му били престоли!
Коцкарски сто Земља, а коцкице људске кости!

Џ. Б. ШО:
Изгледа да је Наполеон завршио сматрајући човечанство за чопор ловачких паса које вреди држати само због задовољства које пружа лов с њима.

НАПОЛЕОН:
Ватерло ми је вратио мило за драго – требало је да умрем код Москве.

УПЛАШЕНИ ДЕЧАК ЛЕБДИ НАД ГРАДОМ

ГРЧЕВИТИ СТИСАК ДВЕ РУКЕ – ЈЕДНЕ ОГРОМНЕ И СНАЖНЕ, А ДРУГЕ НЕЈАКЕ И МОДРЕ – НИКАД НЕЋЕ ЗАБОРАВИТИ НИ ВАТРОГАСАЦ ЈОСО МИШКУЛИН НИ МАЛИ ДУШАН БЕЛИЋ

Још пет минута и смена је готова, погледао је на часовник четрдесетогодишњи ватрогасац Јосо Мишкулин. Тачно 13.55. Пре подне је протекло мирно. Код куће га чекају супруга Милица и осмогодишњи син Дарко да заједно ручају.

– Пожурите, брзо! – трчао му је у сусрет познаник Милан Миличев. – Дете виси на врху зграде СДК. Једва се држи за неку жицу. Може да падне сваког часа...

Јосо га даље није слушао. Одмах је дао узбуну и истог часа у ватрогасном дому сви су били на ногама.

Био је четвртак, 28. јануар 1982. године „Чика ватрогасац помаже људима у несрећи", смиривао се Мишкулин дечијом дефиницијом свог занимања док је заповедао која опрема да се понесе. Знао је да је драгоцен сваки секунд, поготово што се драма збива на највишој згради у Војводини, на углу Змај-Јовине и Масарикове улице, стотинак метара од ватрогасног дома.

У понор ћемо заједно

Кад је дотрчао пред солитер, Јосо је прво угледао масу немих посматрача погледа упртих у висину, а затим сићушно, непокретно тело како при врху стамбеног торња виси над амбисом. У измаглици се само назирало нешто као кабл телевизијске антене за коју се дечак грчевито држао. Човек у плавој униформи и са ватрогасним шлемом на глави муњевито рачуна: мора да је између седамнаестог и осамнаестог спрата, око метар од зида... Ту висину ватрогасне лестве не могу да досегну. Ако се пењем пешке, степеницама, изгубићу драгоцено време и све ће бити касно. И дечаку и мени може да помогне једино лифт. Само да стигнем горе: или ћу га извући или ћу заједно с њим у понор.

Имао је срећу: лифт је био у приземљу и Јосо је притиснуо дугме које означава осамнаести спрат. А шта ако се праварио ако је одоздо погрешно проценио висину? Учинило му се да се дете ногом ипак одупире о неку избочину у зиду, док се на симсу изнад њега указује глава још једног дечака. Можда је стварно и чуо његове позиве за помоћ или му се то само учинило...

Лифт је кренуо, на изглед много спорије него што је желео командир Јосо. Црвена лампица показивала је спратове: петнаести, шеснаести, седамнаести, осамнаести...

На која врата да позвоним, упитао се ватрогасац кад је крочио на пуст ходник осамнаестог спрата.

Два часа раније пред овим солитером нашли су се четрнаестогодишњи Петар Вујић и три године млађи Душан Белић. Обојица страствени голубари, дечаци који у потери за овим птицама не осећају страх. Још јуче су угледали како једно јато пернатих лепотана слеће при врху зграде и одмах су сковали план: похватаће их и ускоро ће им завидети сви голубари у крају.

Лифтом су брзо стигли на осамнаести спрат. Планирали су да се из вешернице попну на кров, али врата су била закључана. Ипак, прозор из ходника је био разбијен и дечаци су се убрзо обрели у мрачној вешерници. Испод прозора, с којег је кров надомак руку, налази се радијатор.

– За њега ћемо да вежемо ове гуртне – показао је Петар Душку јаке траке прозорских ролетни. – На њих ћемо да надовежемо ово пластично уже за веш.

План је био наоко једноставан: треба „израчунати" дужину најлонског канапа тако да досегне три спрата ниже, до великог косог симса на којем су голубови. Наумили су да их похватају, па да онај који се буде спуштао закуца на први прозор, и замоли станаре да га пусте унутра. Смислили су изговор за тренутак кад их изненађени станари угледају: с крова је, на симс, једном од њих пала ветровка... Одлучено је да се спушта Душан, пошто је лакши, а да Пера, лежећи на крову, руководи акцијом.

Тако је и било, али само у почетку. Јер, кад се Душко спустио два-три метра, испоставило се да је пластично уже прекратко и дечак је остао да безнадежно виси у ваздуху. Горе није могао, а дубоко доле немилосрдни бетон. Обојица су истог часа схватили да Душану нема спаса.

– Издржи још само мало, молим те! – храбрио га је друг кроз сузе покушавајући да скупи снагу и гласно дозове у помоћ. – Не гледај доле, гледај у зид! Ако паднеш, и ја ћу скочити за тобом.

У том положају, док му се глатко уже засецало у руке, Душко је као у страшном полусну успео да испред себе спази избочину од ролетне прозора над којим је висио. С муком је успео да се једном ногом дохвати тог несигурног ослонца. Осећао је да стисак руку полако попушта.

Немојте им рећи

Јосо Мишкулин је двадесет пет година ватрогасац. То искуство помогло му је да, пре него што је кренуо на 18. спрат запази да никог нема у стану којем је дечак био најближи. Позвонио је на једна врата, а кад му нико није отворио, ударцем рамена избио је браву и утрчао у купатило. Изнад прозора, на крову угледао је уплакано Петрово лице. Погледао је доле: опуштено без покрета, висило је немоћно тело малог Душка. Покушао је да га дохвати али је био „кратак". Стисак дечакових шака могао је сваког часа да попусти или да пукне уже које се опасно затегло.

Та мисао улила је Јоси нову снагу. Скочио је на машину за прање веша и до струка се извио над амбис. Сад је и сам висио покушавајући да шчепа дечакову руку. Осећао је како му се ивица прозорског окна болно усеца испод ребара, како под ногама нема сигурног ослонца, али је, истежући се милиметар по милиметар, гледао да ипак што пре дохвати дечакову шаку.

Кад је најзад осетио да му неко држи ноге (били су то његови другови Милорад Луковић и Слободан Неданоски), Јосино снажно тело, тешко 110 килограма, још једном се тргло, извило у ваздуху и зграбило Душанову десну руку.

Полако, чинило му се целу вечност, вукао је дечака горе, к себи, у спас. И никад неће заборавити тај грчевити стисак једне огромне и једне мале модре руке.

Кад су га увукли, Душан је био у несвести. „Зар ја нисам пао?", биле су прве речи кад је најзад дошао к себи и угледао Јосу и уплаканог друга Петра.

– Немојте рећи мами и тати – шапутао је дечак.

Чика ватрогасац је одржао реч: ништа није рекао Душковим родитељима. „Имам обичај људског понашања према деци" – то је готово све што је проговорио Јосо Мишкулин двоструки носилац Ордена за храброст, човек који је до сада спасао двадесетак људских живота.

Иван Лончар

Илустровао: Ненад Мирковић

АСТЕРИКС НА КОРЗИЦИ III ДЕО

ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNI) ЦРТА: УДЕРЦО (UDERZO)

ТЕ НОЋИ, НА ГАЛИЈИ У АЛЕРИЈСКОЈ ЛУЦИ...

... А КАД БРОД БУДЕ ПУН, ЗАПЛОВИЋЕШ ЗА РИМ! И ЈА ЋУ БИТИ НА БРОДУ, И САЛАМИКС, КОГА ЋЕМО УЗ ПУТ БАЦИТИ У МОРЕ!

СВЕ СЕ МОРА ОБАВИТИ НОЋАС... ВОЈНИЦИ НЕ СМЕЈУ ЗНАТИ ДА ЈА ОДЛАЗИМ!

А ЈЕ Л' ВАЖИ ОБЕЋАЊЕ ДА ЋЕТЕ НАС ПОСЛЕ ОСЛОБОДИТИ И ДАЋЕТЕ НАМ БРОД?

ВАЉДА НЕ СУМЊАШ У МОЈУ РЕЧ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ХАЈДЕ, НА ПОСАО! ТРЕБА СВЕ ОВО ПРЕНЕТИ НА ГАЛИЈУ!

ДВАДЕСЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ...

ГДЕ ДА ОВО МЕТНЕМ?

ЗАБОГА! ТИМ ТЕМПОМ, ПОТРЕБНЕ СУ ВАМ ГОДИНЕ ДА СВЕ ПРЕНЕСЕТЕ... А У ЗОРУ МОРАМО ПРЕКИНУТИ, ДА НАС НЕ ВИДИ ВОЈСКА!

НЕ ЖУРИТЕ, МОМЦИ! ПРЕТОР КАЖЕ ДА МОЖЕМО РАДИТИ ГОДИНАМА... УЗ ТО ПО ДАНУ СЕ НЕ РАДИ!

ЈЕДАН МОЈ РОЂАК ИМА ТАКВО ЗАПОСЛЕЊЕ У МИНИСТАРСТВУ!

СВИ СУ ДОШ-ЛИ НА ВРЕМЕ... СЕМ ОНОГ ПЛЕМЕ-НА ТАМО КОЈЕ КАС-НИ! КОРАНОРАНИКС, ЊИХОВ ПОГЛАВАР, ВОЛИ ДУГО ДА СПАВА...

ГРОК! ГРОК! ГРОК! ГРОК! ГРОК!

ОН УВЕК КАЖЕ: „АКО УГРАБИМ И ЈЕДНУ СРЕЋУ - ДОСТА МИ ЈЕ!"

ЗДРАВО, САЛАМИКСЕ! ПОЧИЊЕШ СЛУЖБУ?
НЕ! РАДИО САМ ЦЕЛУ НОЋ!

ТИ РАДИО ЦЕЛУ НОЋ?
А ЗАШТО?
А, НЕ! ПРЕТОР ЈЕ ЗАБРАНИО ДА БИЛО ШТА КАЖЕМ О ПРАЖЊЕЊУ СКЛАДИШТА!

ШТА? ПРЕТОР ТАЈНО ПРАЗНИ СКЛАДИШТА?
СИГУРНО ХОЋЕ ДА ЗБРИШЕ, А НАС ДА ОСТАВИ ОВДЕ?

КО ВАМ ЈЕ РЕКАО ДА СВЕ ПРЕБАЦУЈЕМО НА ГАЛИЈУ ПРЕ НЕГО ШТО КОРЗИКАНЦИ НАПАДНУ? А? КО ВАМ ЈЕ ТО РЕКАО?

МАЛО ЗАТИМ...
ПРЕТОР! ХОЋЕМО ДА ВИДИМО ПРЕТОРА САДИКУПУСА!
?

ШТА ЗНАЧИ ОВА ГАЛАМА, МЕРКУРА МУ?

ТИ ПРАЗНИШ СКЛАДИШТА!
ХОЋЕШ ДА НАС ПРЕПУСТИШ КОРЗИКАНЦИМА!
ОНИ СПРЕМАЈУ НАПАД!
КО ВАМ ЈЕ ТО НАПРИЧАО?

ДА, ТО СЕ И ЈА ПИТАМ! МОЖДА ИМ ЈЕ КАПЕТАН ГАЛИЈЕ КОЈОМ ТРЕБА ДА БЕЖИМО РЕКАО...
ЋУТ', БРЕ!!!

НЕ ВЕРУЈТЕ ТИМ ГЛАСИНАМА, ДЕЦО! КОРЗИКАНЦИ НЕЋЕ НАПАСТИ!

НА ПРИЛАЗУ АЛЕРИЈИ...
ОВДЕ ЋЕ НАМ БИТИ УДОБНО!

ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
А САД ЋЕТЕ ВИДЕТИ КАКО МИ СРЕЂУЈЕМО РИМЉАНЕ!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!

НАП...
СТАНИ МАЛО!
ЦИКЦИКЦАК!

ШПАГЕТИКС!
ДА, ШПАГЕТИКС! С КОЈИМ ПРАВОМ СИ ПРЕУЗЕО КОМАНДУ?

ЈАДАН ЈЕ ТО КОМАНДАНТ КОГА РИМЉАНИ УЛОВЕ КАО ЖУТОКЉУНЦА!
ТИ СИ МЕ ПРОДАО ЊИМА!

ПОНОВИ АКО СМЕШ!
КАСНИЈЕ ЋЕТЕ СЕ ОБРАЧУНАТИ... САД СУ НАЈВАЖНИЈИ РИМЉАНИ!
ЦАК!

ЈА НЕ ПРИМАМ НАРЕДБЕ ОД ЈЕДНОГ ЖУТОКЉУНЦА!
ПОНОВИ АКО СМЕШ!
ДОСТА! ХАЈДЕ ДА ОБАВИМО ТУ СТВАР, ПА НА СПАВАЊЕ!
КОРАНОРАНИКС ЈЕ У ПРАВУ!

ПРЕДЛАЖЕМ ДА ГЛАСАМО КО ЋЕ БИТИ КОМАНДАНТ!
ДОБРА ИДЕЈА, СТОНИТЕНИКСЕ!
ИМА ЛИ НЕКО ПУНУ ГЛАСАЧКУ КУТИЈУ?

ЈА СЕ СЛАЖЕМ!
НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!
ОДЛУЧИТЕ СЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ!
ХАЈ'МО НАС ДВОЈИЦА!
ВАЖИ!

УЗБУНА! УЗБУНА! ХИЉАДЕ КОРЗИКАНА-ЦА СЕ ОКУПЉАЈУ ПРЕД ГРАДОМ!

ГЛЕ, ГЛЕ! А ТИ РЕЧЕ ДА НЕМА ОПАСНОС-ТИ?
ПУСТИТЕ ТО САДА! МОРАМО ИХ БРЗО НАПАСТИ ДОК НИСУ УПАЛИ У ГРАД!

У РЕДУ, А И ТИ ЋЕШ С НА-МА!
ДА БУДЕМО СИГУРНИ ДА ЋЕШ ОСТАТИ ДО КРАЈА БИТКЕ...
ТО ЈЕ ПОБУНА! НЕ МОЖЕТЕ НА-ТЕРАТИ КОМАН-ДАНТА ДА ИДЕ ИСПРЕД СВИХ!

АХ! НАЗАД!
НИКАД НИСУ ТАЧНИ!
У МОЈЕ ВРЕМЕ ИМАЛИ СУ ВИШЕ ОБЗИРА ПРЕМА ПУБ-ЛИЦИ!
ГЛЕ! ЈЕСТЕ ЛИ ЗНАЛИ ДА И ПРЕТОР ИГРА?

К...КО СУ ОНА ДВОЈИЦА?
НЕ ЗНАМ, АЛИ МИ СЕ НИ МАЛО НЕ СВИЂА ШТО СМО У ПРВОМ РЕДУ!

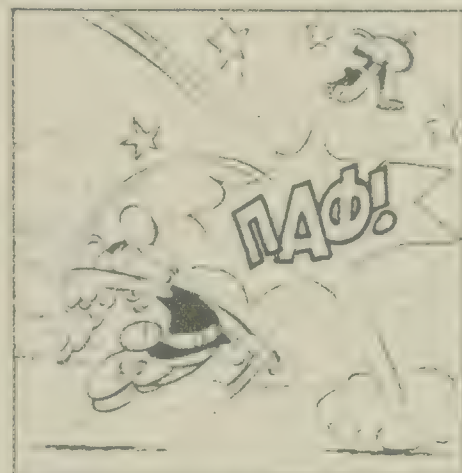

ФИЈУУУ!
КЛАП! КЛАП!
КЛАП! КЛАП!
КЛАП! КЛАП!

ДОВЕО САМ ИХ ДА ИМ ПОКАЖЕ-МО ШТА УМЕМО, А ИСПАЛО ЈЕ ДА НАМ ОНИ ДАЈУ ЛЕКЦИЈУ! БРУКА!
ИДЕМО! РАСПРАВИЋЕ-МО СЕ КАС-НИЈЕ!

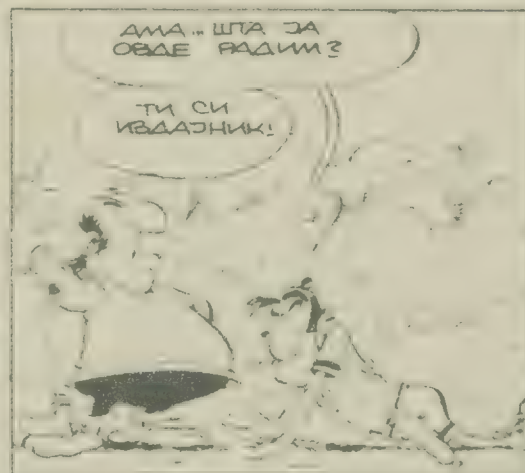

AAAAAAAAAAAA!

ЕВО ИХ КОНАЧНО!
МЛАДИ НЕ ЗНАЈУ ШТА ЈЕ ТАЧНОСТ!
НИЈЕ ЛИ ОНО МАЛИ САЛАМИКС КОЈИ ЈУРИ БРЖЕ ОД СВИХ?
ДА! ЈОШ СЕ КОД ЊЕГА ВИДЕ ПОСЛЕДИЦЕ ОНОГ ПАДА С КЕСТЕНА!

ПАФ!

КЛОНК!

АМА... ШТА ЈА ОВДЕ РАДИМ?
ТИ СИ ИЗДАЈНИК!

ЈА ИЗДАЈНИК? ПОНОВИ АКО СМЕШ!
КАСНИЈЕ ЋЕТЕ СЕ СВАЂАТИ! ХАЈДЕ САД У БИТКУ!

У БИТКУ? ПРОТИВ КОГА ТО?
ПА ПРОТИВ РИМЉАНА!

УДРИ РИМЉАНЕ! НАПРЕЕЕД!

ЕВО И НАС, ДРУГАРИ!
ШТА ЋЕТЕ НАМ? МИ СМО ОВДЕ ГОСТИ! МОРАТЕ НАМ БАР ОСТАВИТИ НАЈКРУПНИЈЕ РИМЉАНЕ!
ТИ РЕЧЕ ДА СУ НАЈМАЊЕ ШКОЉКЕ НАЈБОЉЕ!
КРРЦ!
ШЉИС!
ШЉАС!

ВИДИТЕ КАКО ВОЛИ ДА СЕ ИГРА ОВАЈ АСТЕРИКС?

ДА СЕ ИГРА?!

ПАФ!
БОНГ!
ЧОНК!
БИНГ!
ГЛЕ, МАЛИ САЛАМИКС ЈЕ ОПЕТ У НАШЕМ ТИМУ!
ТО ЈЕ ИЗНЕНАДИЛО РИМЉАНЕ!
ТО ИХ ЈЕ УБИЛО У ПОЈАМ!
НИЈЕ ЛИ ОНО ТАМО МАЛИ КЕРАМИКС?

ЈЕ Л' ОНАЈ ШТО МЛАТИ ОНА ДВА РИМЉАНА?
ДА, ТО ЈЕ КЕРАМИКС!
ОН СЕ ОЖЕНИО МАЛОМ КАНТИНОМ, АКО СЕ НЕ ВАРАМ!
ДА! СЕСТРОМ АТЛЕТИКСА, ОНОГА ШТО РУШИ ПРЕТОРОВУ ПАЛАТУ!

АТЛЕТИКС ЈЕ ЗЕТ БЕВИГЛЕКСА, ОНОГ ШТО С МАЧЕМ ЈУРИ ПЕТОРИЦУ РИМЉАНА!
АМА НЕ! БЕВИГЛЕКС ЈЕ ЗЕТ СУФИКСА!
ТАКО ЈЕ! ТО ЈЕ ОНАЈ ШТО РУШИ ВЕЛИКИ СТУБ НА РИМСКЕ КОПЉАНИКЕ!
АТЛЕТИКСОВ ЗЕТ ЈЕ ГЛАТИТАКС, ОНАЈ ШТО ГРИЗЕ ЦЕНТУРИОНА!

ЕХ, ДА НЕМА ОВИХ УТАКМИЦА, НИКАД НЕ БИСМО ВИДЕЛИ РОЂАКЕ!
ЕВО, ВЕЋ ЈЕ КРАЈ! РИМЉАНИМА ЈЕ ДУША У НОСУ!
ЈЕСТЕ! МАСОВНО СЕ ПРЕДАЈУ СЕНЧЕРИФОКСУ!

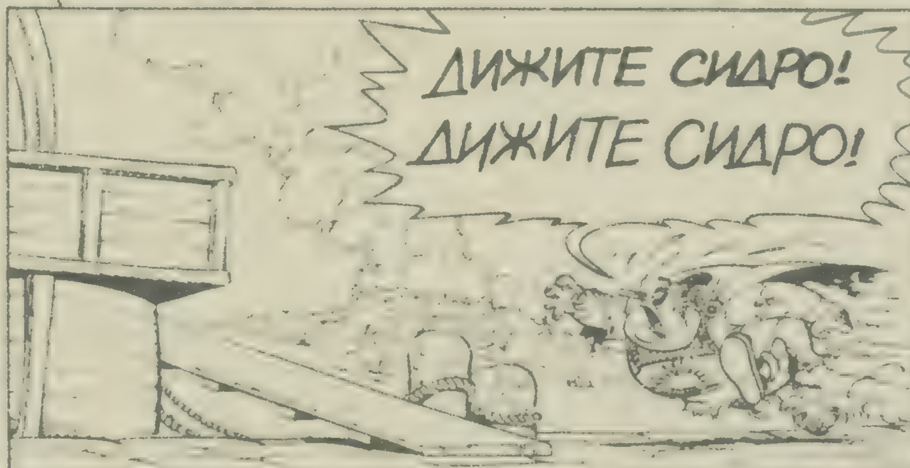

ЗБИЉА, ШТА РАДИ СОНАТА, СЕНЧЕРИФОКСОВА ЖЕНА?

8

ТРАЖИШ НЕШТО?
ПРЕТОРА САДИКУТУСА... ДА МУ ОЧИТАМ ВАКЕЛУ!

ЈА ЗНАМ ГДЕ ЈЕ ОН! ЈОШ РАНИЈЕ ЈЕ ХТЕО ДА ПОБЕГНЕ БРОДОМ!
ОДВЕДИ НАС ТАМО, МЕНЕ И ОБЕЛИКСА!
ТАКО ЈЕ! МИ СМО СТРУЧЊАЦИ ЗА БРОДОВЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, НА БРОДУ...
... ПА КАД БУДЕМО НА ПУЧИНИ, БАЦИЋЕМО РИМЉАНЕ У МОРЕ, А ПЛЕН ЋЕ ОСТАТИ НАМА!

ДИЖИТЕ СИДРО! ДИЖИТЕ СИДРО!

ЈЕ Л' ДА ДИЖЕМО СИД'О, КО ШТО П'ЕТО' Т'АЖИ?
НЕ ЖУРИ!

БРЗО! БРЗО! КРЕЋИТЕ!
ПРЕ СВЕГА, ГДЕ ЈЕ ОБЕЋАНИ ПЛЕН? НЕМАМО НИШТА СЕМ ЈЕДНЕ МАЛЕ АМФОРЕ!

КАПЕТАНЕ! ГЛЕДАЈТЕ!

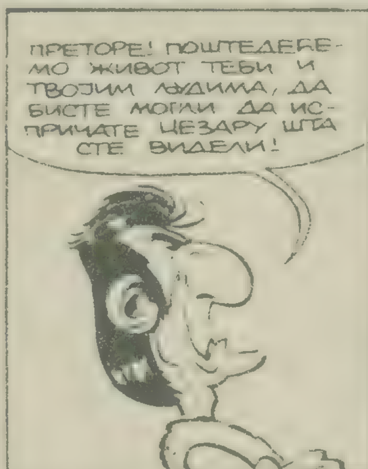

ОНА ДВА Г-Г-Г-ГАЛА!

ДИЖИ СИДРО! БРЗО! БРЖЕ!
ШТА САМ ВАМ РЕКАО?! КРЕЋИТЕ!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО МИНУТА ГАЛСКЕ ФУРИЈЕ...
РЕКОСТЕ... СИДРО?
АХ, САД ВИШЕ НИЈЕ ВАЖНО...

ВИ И ВАШЕ П'ОКЛЕТЕ ИДЕЈЕ! Т'ЕБАЛО ЈЕ ДА УЗМЕМО АМФО'У И ДА ЗБ'ИШЕМО!

ПРЕТОРЕ! ПОШТЕДЕЋЕМО ЖИВОТ ТЕБИ И ТВОЈИМ ЉУДИМА, ДА БИСТЕ МОГЛИ ДА ИСПРИЧАТЕ ЦЕЗАРУ ШТА СТЕ ВИДЕЛИ!

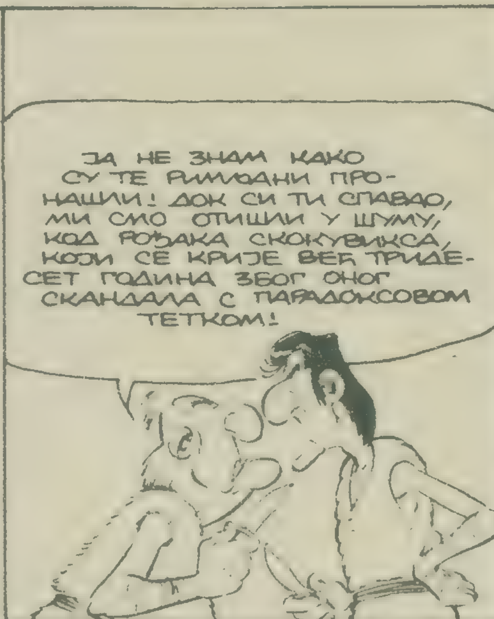

УЗЕЋЕМО ИЗ СКЛАДИШТА СВЕ ШТО СИ НАМ ОПЉАЧКАО! РЕЦИ И ТО СВОМ ГАЗДИ!
ЦЕЗАР ЋЕ СЕ ОСВЕТИТИ!

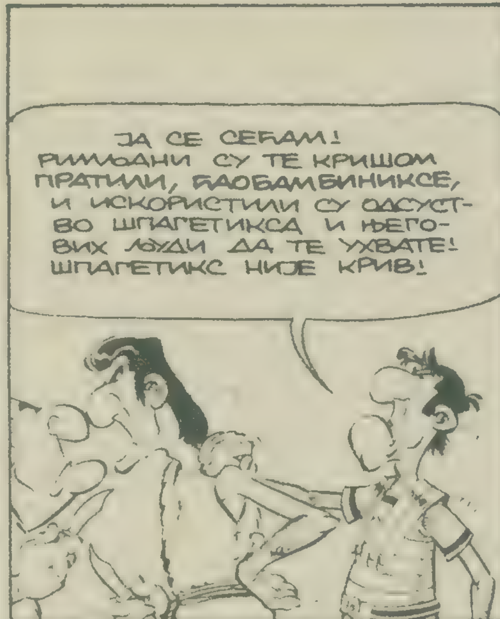

РЕЦИ ЦЕЗАРУ, ШТА ГОД ОН САЊАО, ДА НИКАДА НЕЋЕ ПОСТАТИ ЦАР...

ДА БИ КОРЗИКАНЦИ ПРИХВАТИЛИ НЕКОГА ЗА ЦАРА, ОН МОРА БИТИ... КОРЗИКАНАЦ!
ТАКО ЈЕ!
БРАВО!
ГРОК!

А САД ДА СЕ РАЗЈАСНИМО, ЋАОБАМБИНИКСЕ!
ШПАГЕТИКС!

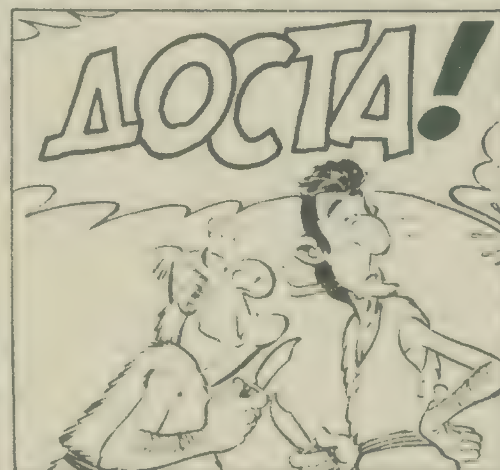

ЗАШТО СИ МЕ ОПТУЖИО ДА САМ ТЕ ПРОДАО РИМЉАНИМА?
ТИ СИ ЈЕДИНИ ЗНАО ДА ЈА ДОЛАЗИМ У ТВОЈЕ СЕЛО!
ЦАК! ЦАК!

ЈА НЕ ЗНАМ КАКО СУ ТЕ РИМЉАНИ ПРОНАШЛИ! ДОК СИ ТИ СПАВАО, МИ СМО ОТИШЛИ У ШУМУ, КОД РОЂАКА СКОКУВИКСА, КОЈИ СЕ КРИЈЕ ВЕЋ ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ЗБОГ ОНОГ СКАНДАЛА С ПАРАДОКСОВОМ ТЕТКОМ!

ЈА СЕ СЕЋАМ! РИМЉАНИ СУ ТЕ КРИШОМ ПРАТИЛИ, БАОБАМБИНИКСЕ, И ИСКОРИСТИЛИ СУ ОДСУСТВО ШПАГЕТИКСА И ЊЕГОВИХ ЉУДИ ДА ТЕ УХВАТЕ! ШПАГЕТИКС НИЈЕ КРИВ!

МОЖДА... АЛИ ТО НЕ РЕШАВА ПРОБЛЕМ ТВОГ ЧУКУНДЕДЕ КОЈИ НИЈЕ ХТЕО ДА ПЛАТИ МАГАРЦА КОГА...

ДОСТА!

ДОСТА С ТИМ ВАШИМ ОТРЦАНИМ ПРИЧАМА!

БОРИЛИ СТЕ СЕ ЗАЈЕДНО ПРОТИВ ОСВАЈАЧА, И ЈОШ ЋЕТЕ СЕ БОРИТИ! ЗАТО, РУКУЈТЕ СЕ!

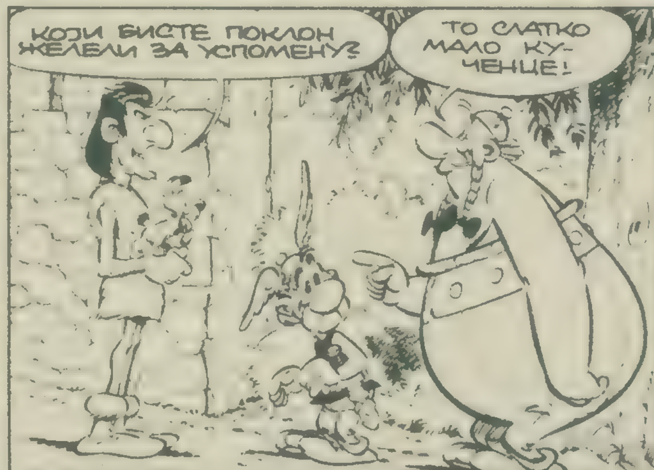

ШКРИП! ШКРИП!

ЖИВЕО БАОБАМБИНИКС! ЖИВЕО ШПАГЕТИКС! ЖИВЕО АСТЕРИКС! ГРОК!

ГАЛИ, МИ СМО СРЕЋНИ ШТО СТЕ БИЛИ НАШИ ГОСТИ! ВИ СТЕ НАЧИНИЛИ ЧУДА...

ПОТУЋИ РИМЉАНЕ НИЈЕ НИШТА, АЛИ ПОМИРИТИ ДВА ПЛЕМЕНА - ТО ЈЕ ПОДВИГ!

НИКАД ВИШЕ НА КОРЗИЦИ НЕЋЕ БИТИ СВАЂЕ И КРВНЕ ОСВЕТЕ!
ДИВНО! А САД, ЂАОБАМБИНИКСЕ, МОРАМО СЕ ВРАТИТИ КУЋИ!

КОЈИ БИСТЕ ПОКЛОН ЖЕЛЕЛИ ЗА УСПОМЕНУ?
ТО СЛАТКО МАЛО КУЧЕНЦЕ!

ЧУЈ, ШПАГЕТИКСЕ!

ЈА И МОЈ КУМ ПАРАДОКС ХТЕЛИ БИСМО ДА ЗНАМО ГДЕ ЈЕ ТВОЈ РОЂАК СКОКУВИКС! ИМАМО ДА РАШЧИСТИМО НЕКЕ РАЧУНЕ С ЊИМ!
ТО ВАМ НЕЋУ РЕЋИ, БЕСАНКОРИКСЕ!
ЗАЖАЛИЋЕШ, ШПАГЕТИКСЕ!

ТАКО ЈЕ ПОЧЕО НОВ СПОР ЗА ЧИЈЕ ЋЕ РЕШЕЊЕ ТРЕБАТИ... МАЛО ВИШЕ ВРЕМЕНА. УПРАВО ОВИХ ДАНА ПОЛИЦАЈЦИ СУ ОТКРИЛИ ЈЕДНОГ ПОТОМКА ПОРОДИЦЕ ШПАГЕТИКС КОЈИ СЕ КРИО У ШУМИ ИЗА МОТЕЛА...

КАО И ОБИЧНО, ПОВРАТАК ДВОЈИЦЕ ПРИЈАТЕЉА ПРОСЛАВЉЕН ЈЕ ВЕЛИКОМ ГОЗБОМ ПОД ЗВЕЗДАМА. А ПОШТО ГАЛИ СА СВАКОГ ПУТОВАЊА ДОНЕСУ ПОНЕКИ ОБИЧАЈ НАУЧЕН У ТУЂИНИ... ОВОГ ПУТА ЗНАЛИ СУ КАКО ДА РЕШЕ ПРОБЛЕМ БРБЉИВОГ ПЕСНИКА ЕКСПРЕСТУРИКСА!

?

ЗЗЗЗ!

КРАЈ

ЈУЛ 1972. ГОДИНЕ... РАТ У ЈУЖНОМ ВИЈЕТНАМУ ЈЕ БЕСНЕО. ЈЕДНОГ ДАНА ДРЖАВНИМ ПУТЕМ БРОЈ 1 КРЕТАО СЕ ЏИП СА НЕКОЛИКО НОВИНАРА...

КАКО СЕ ЗОВЕ ОВО СЕЛО?

ТО ЈЕ ТАЈНИН!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ МИРНО?

ТАЧНО! БОРБЕ СЕ ВОДЕ МАЛО ДАЉЕ!

ПОНОВО РОЂЕНА

ЦРТА: ДИНО БАТАЉА (DINO BATTAGLIA)
ПИШЕ: МИНО МИЛАНИ (MINO MILANI)

ХАЈДЕ ДА НЕШТО ПОПИЈЕМО, НИК!

ВАЖИ! САМО БИХ ПРВО ДА НАПРАВИМ НЕКОЛИКО СНИМАКА!

ЗДРАВО, КАКО СЕ ЗОВЕШ?

КИМ ФУК!

А КОЛ'КО ИМАШ ГОДИНА?

КИМ ФУК ИМА ДЕВЕТ ГОДИНА!

ОКЕЈ, КИМ ФУК! ХАЈДЕ, САД СТАНИ ТАМО И НАСМЕШИ СЕ!

ЕВО, ЈЕ Л' ОВАКО?

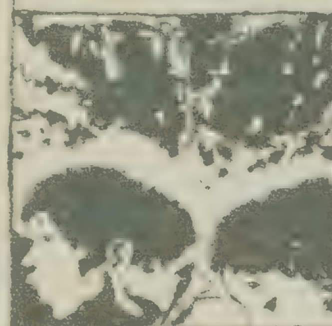
У ТОМ ТРЕНУТКУ ИЗНАД СЕЛА...

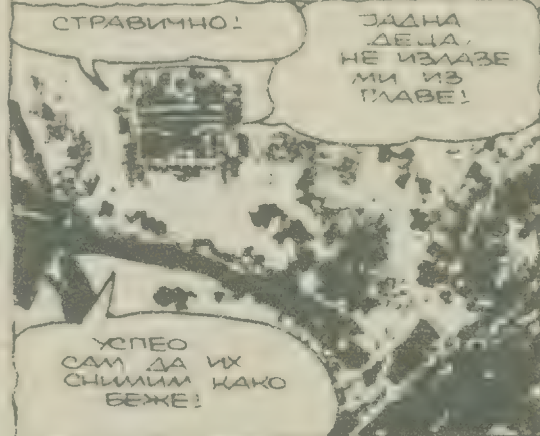
НА ЦИЉУ САМ! ПРЕЛАЗИМ У НАПАД!

НЕКОЛИКО АВИОНА ЈЕ ПОЧЕЛО ДА СЕЈЕ СВОЈ СТРАВИЧАН ТЕРЕТ...
НАПАЛМ

НАПАЛМ БОМБА ЈЕ ПАЛА У САМ ЦЕНТАР... СТАНОВНИКЕ ЈЕ УХВАТИЛА ПАНИКА...
БУМ!

КИМ ФУК, ЗАХВАЋЕНА НАПАЛМОМ БЕЖИ... ЊЕНА ОДЕЋА ГОРИ...
ПШШШ!

НА СВЕ СТРАНЕ ЧУЈЕ СЕ ЈАУК И ПЛАЧ...

ЏИП СА НОВИНАРИМА СЕ БРЗО УДАЉИО...
СТРАВИЧНО!
ЈАДНА ДЕЦА, НЕ ИЗЛАЗЕ МИ ИЗ ГЛАВЕ!
УСПЕО САМ ДА ИХ СНИМИМ КАКО БЕЖЕ!

КАСНИЈЕ, ФОТОГРАФ НИК ЈУТ ЈЕ РАЗВИО СНИМКЕ...
БОЖЕ, КАКВО СТРАВИЧНО СВЕДОЧАНСТВО!

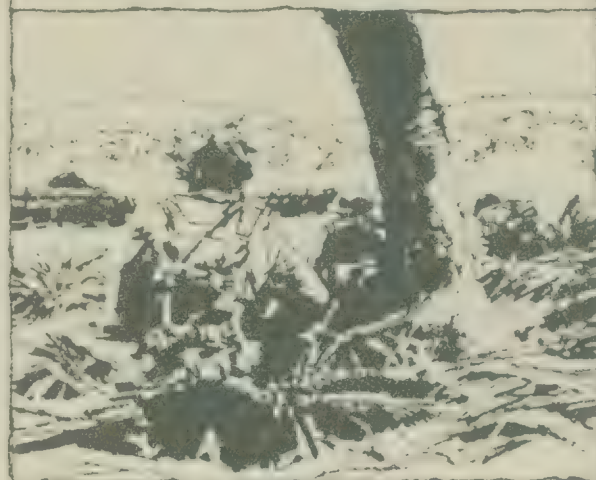

БИЛА ЈЕ ТО СЛИКА КОЈА ЈЕ ОБИШЛА СВЕТ И УЗБУДИЛА ЈАВНОСТ И КОЈА ЈЕ НИКУ ЈУТУ ДОНЕЛА ПУЛИЦЕРОВУ НАГРАДУ!

ПОГЛЕДАЈ, ОВО ЈЕ ОНА ДЕВОЈЧИЦА КИМ...
ЈАДНИЦА! САМО ЧУДОМ ЈЕ МОГЛА ДА ОСТАНЕ У ЖИВОТУ!

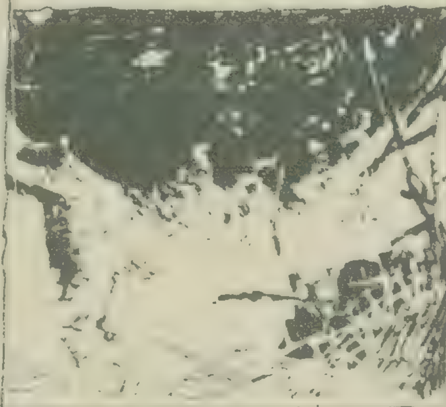

ЧУДО СЕ ДОГОДИЛО... ЈЕДНА АМЕРИЧКА ЈЕДИНИЦА ЈЕ НА ДРУМУ НАШЛА ОНЕСВЕШЋЕНУ ДЕВОЈЧИЦУ...

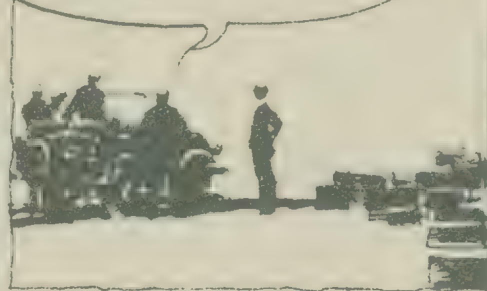

...И ОДМАХ ЈЕ ПРЕБАЦИЛА У БОЛНИЦУ У САЈГОН...

КИМ ФУК ДАНАС ЖИВИ У ХОШИМИН-ГРАДУ И СТУДИРА ЕНГЛЕСКИ. „ЧЕСТО ОДЛАЗИМ У СЕЛО РОДИТЕЉИМА! КАД ГОД ПРОЂЕМ ПОРЕД МЕСТА НА КОМЕ САМ БИЛА РАЊЕНА, ОСЕТИМ ДРХТАВИЦУ..."

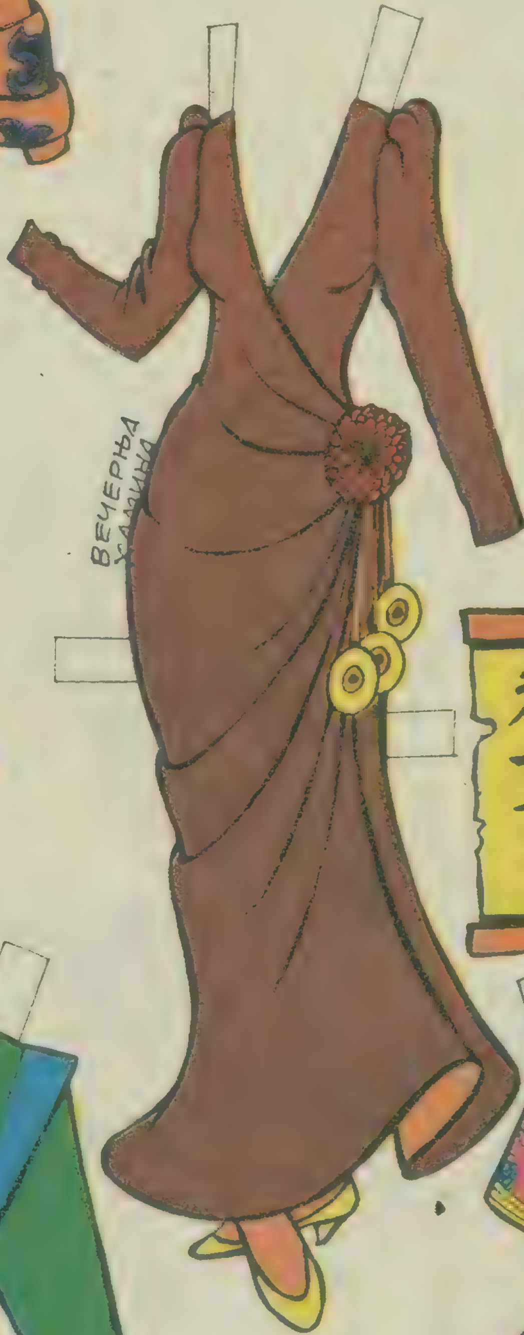
КРАЈ

ОБУЦИТЕ ЛУ

И НАУЧИТЕ НЕКОЛИКО КИНЕСКИХ РЕЧИ

ЗАЛЕПИТЕ ЛУ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

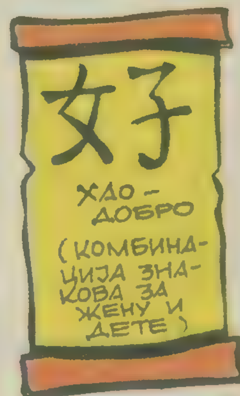

ПАТИКЕ

ТАШНА

你好吗?

НИ ХАО МА - КАКО СИ? (ИЛИ ДОБАР ДАН)

我好. 你呢?

ВО ХАО, НИ НЕ? (ЈА САМ ДОБРО, А ВИ?)

ЈУРИШ ЛАКЕ КОЊИЦЕ

ЛОРД РАГЛАН ЈЕ ОСТАО ПОЗНАТ ПО КРОЈУ РУКАВА СВОГ ОГРТАЧА, ЛОРД КАРДИГАН ПО ДУГАЧКОЈ ВУНЕНОЈ ЈАКНИ НА РАСКОПЧАВАЊЕ. ОБОЈИЦА СУ КОМАНДОВАЛИ У БИЦИ КОД БАЛАКЛАВЕ, ЈЕДНОЈ ОД НАЈБЕСМИСЛЕНИЈИХ У ИСТОРИЈИ

У јеку кримског рата, који је Русија водила против Турске и њених савезника Велике Британије, Француске и Пијемонта, британска армија улогорила се у Балаклави, црноморској луци на јужној обали Крима. Три километра северно одатле пружала се долина којом је ишао пут повезујући утврђени град Севастопољ с Јалтом.

У зору 25. октобра 1954. у тој долини сукобиле су се британска и руска војска и Руси су заузели четири непријатељска положаја, покупили неколико британских морнаричких топова и наставили према Балаклави. Њихов продор храбро је зауставио 93. шкотски пук и брз противнапад енглеске тешке коњице.

Руси су се распоредили и утврдили своју артиљерију на крилима и у дну долине начинивши од ње праву „Долину смрти", како ју је, касније, у својој чувеној поеми „Јуриш лаке коњице", назвао енглески песник Алфред Тенисон.

Ту лаку коњицу чинили су: 8. и 11. хусарски пук, 4. и 13. драгонски пук и 17. копљанички пук. Лака коњица је, под командом генерала Џемса Томаса Бруднела, седмог грофа од Кардигана, на улазу у долину чекала наређења.

Погрешни топови

Развој операција је с једног узвишења посматрао заповедник британских трупа на Криму генерал Фицрој Џемс Хенри Сомерсет, први барон Раглан.

Видевши да се Руси спремају да заплењене британске топове однесу, одлучио је да их у томе спречи. Позвао је ађутанта капетана Луиса Едварда Нолана, који је био најбржи јахач, и по њему главном заповеднику коњице лорду Лукану послао следећу поруку:

„Лорд Раглан захтева да коњица хитно пође према фронту и покуша да спречи непријатеља да однесе топове".

Док је капетан Нолан мамузао коња, лорд Раглан му је довикнуо:

– Кажите лорду Лукану да коњица одмах изврши напад!

Лорд Лукан, који је из долине имао далеко мањи преглед ситуације него Раглан с брежуљка, примио је поруку са запрепашћењем:

– Кога да нападнемо? – питао је. – Какви топови?

– Ево ваших топова, лорде – одговорио му је, кажу, капетан Нолан показујући руком **не** оне британске топове које су Руси односили већ руске, утврђене и спремне за напад у самом дну долине.

Лорд Лукан је отишао да поднесе извештај грофу Кардигану, а капетан Нолан се придружио 17. копљаничком пуку лаке коњице.

Капетан Нолан је храбро погинуо у окршају, а британски војни историчари ни данас, после више од једног века, нису успели да се сложе ко је главни виновник трагичне заблуде и катастрофе која је уследила: Раглан, Лукан, Кардиган или Нолан, једини од ове четворице који није извукао живу главу из Балаклаве.

Једна ствар је извесна а то је храброст коју је испољио лорд Кардиган када је у једанаест сати и десет минута исукао сабљу и мирно командовао: „Лака коњица напред!" Затим је обо коња и касом одјездио испред првих редова својих коњаника.

Тих коњаника било је тачно шест стотина седамдесет три. С њихове леве стране, у долини, Руси су имали четрнаест топова, четири коњичка ескадрона и осам пешадијских пукова, с десне стране једанаест пешадијских батаљона, једну пољску топовску батерију и тридесет артиљеријских оруђа великог калибра, а у центру дванест топова, шест копљаничких ескадрона и око десет хиљада других коњаника. Овом силном војском командовао је руски генерал Липранди.

Британска лака коњица улетела је, као један човек, у „Долину смрти". Чудна тишина завладала је и с руске и с британске стране. Чуло се само звецкање оружја и оклопа и топот копита.

Руси су, по свему судећи, били запрепашћени лудошћу непријатељског напада јер су отворили ватру тек када су се први редови коњице нашли на пола пута пет километара дугачке долине.

Трајало је двадесет минута

Док су људи и коњи падали као снопље, погођени хицима и картечом, лорд Кардиган је на свом коњу Роналду неустрашиво галопирао а иза њега су се, по свим прописима, престројавали десетковани редови коњаника показујући и у најстрашнијим тренуцима савршену британску дисциплину.

Лака коњичка бригада није ни успела да изврши напад, само је срљала напред. Уосталом, није било ниједног живог трубача који би свирао на јуриш. Гледајући и не верујући очима шта се догађа, француски генерал Боске је рекао: „Ово је величанствено, али то није рат!"

На тридесет метара од руске батерије у дну долине Кардиган је обо Роналда и улетео право између два централна топа стигавши први у непријатељске редове. Пратило га је тридесет седам преживелих копљаника и тринаест драгона. Коњаници осталих пукова пристигли су нешто касније.

У једанаест сати и тридесет минута британска лака коњица престала је да постоји. Из „Долине смрти" вратило се само сто деведесет три коњаника, већином пешице. Лорд Кардиган није задобио ни огреботину мада је руско копље прошло кроз ногавицу његових панталона боје јагоде.

Док је лорд Кардиган јездио у бесмртност, лорд Лукан је, видевши покољ у долини, прискочио у помоћ на челу тешке коњице али се убрзо предомислио и, не желећи да своје људе изложи бесциљној погибији, командовао повлачење.

Русе су, истовремено, напали француски коњаници 4. ловачког афричког пука и уништили њихове батерије на северном крилу. Захваљујући овој акцији лаку коњицу су, за време повлачења, тукли топови само с једне стране па је понеко и извукао живу главу.

Страдао је само Нолан

Бесмислени покољ код Балаклаве добио је убрзо ореол славне победе, а када је Тенисон написао чувену поему и она уврштена у обавезну школску лектиру, сва енглеска деца расла су у уверењу да су лорд Кардиган и његов коњ Роналд сами уништили целу војску руског цара.

Кардиган је у Енглеској дочекан као херој, краљица Вкторија га је примила у Виндзорском дворцу и почаствовала титулом врховног надзорника краљевске коњице. Обожаваоци су јадном Роналду почупали пола репа за вечну успомену.

Лорд Кардиган је поживео још четрнаест лепих година крећући се у високом енглеском друштву одевен као паун. Вунену јакну на раскопчавање спреда, коју је он креирао и први понео, почели су да имитирају његови сународници, а потом и цео свет. Јакне кардиган популарне су и данас.

Лорд Раглан је био осетљивија војничка душа и умро је од муке због неуспеха само годину дана после Балаклаве. Он нам је са сва времена оставио раглан рукаве чији су шавови готово код саме крагне. Измислио их је како би скромно прикрио губитак руке за отаџбину у бици на Ватерлоу још 1815. године.

Године 1856. отворена је војна истрага поводом покоља код Балаклаве и кривица је пала на три лорда: Рагланова порука била је нејасна; због чега Лукан није тражио прецизнија обавештења? Зар Кардиган није био свестан да јуриша на погрешан циљ? Капетан Нолан је био мртав и његова изјава, можда пресудна, није се могла добити.

Како низашта није било чврстих доказа, афера је заташкана, а и британска јавност више је волела да крајњу глупост код Балаклаве прихвати као херојски чин своје храбре војске и њених генерала.

Страдао је само капетан Нолан: Тенисон је замољен да његово име избаци из своје поеме јер би било незгодно да деца сазнају како је један британски официр грешком послао своје људе у смрт.

Б. Дожић

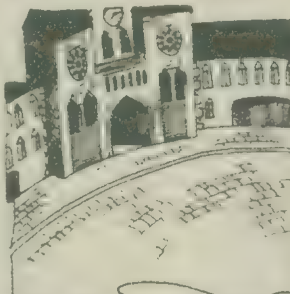
Илустровао: Брана Јовановић

ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

10 x 10 или МАЛДЕНА И МЛАДЕН

У свакој од следећих реченица погрешно је сложено по једно име. Како би оно требало да гласи?

1. Парисни трг Младен назван је по истоименој цркви.

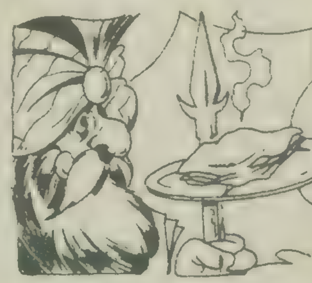
2. Најзначајнији шпански рудници угља налазе се у Аустрији.

3. На програму је „Недовршена симфонија" од Шурбека.

4. У пресудне догађаје кримског рата спада и турска победа код Баклаве (1854).

5. Полиестер је једна од највиших планина у Македонији.

6. По Светом писму, Исус Христос је рођен у Вијетнаму.

7. Макарска је лепа, али је штета што нема море.

8. Рембрант је најрадије сликао своју жену Саксију.

9. Осјечка фабрика „Кандидат" наградиће мале такмичаре својим слаткишима.

10. Првих година по оснивању, Филателија је била престоница САД.

РЕШЕЊА:

1. Мадлен 2. Устурија 3. Шуберт 4. Балаклава 5. Пелистер 6. Витлејем 7. Мађарска 8. Саскија 9. Кандит 10. Филаделфија

Илустровао Димитрије Костић

КУЋА У КОЈОЈ СТАНУЈЕ ДРВО

У ЧУРУГУ БАЧКОМ

ПРИЧА ЈЕ НА ГРАНИЦИ ВЕРОВАТНОГ: ЧОВЕК ЈЕ САГРАДИО КУЋУ И У ЊОЈ ОСТАВИО СОБУ ЗА ЈЕДНУ ЈЕЛУ, ПРАВУ ПРАВЦАТУ

Тешко је било нашем фото-репортеру да направи добру фотографију, просторија је мала, прозори се не отварају, а Мићо негде затурио кључ од спољних врата.

Чуруг је лепо место. Много зеленила, дрвореди кестена и липа. У центру парк, у њему споменик борцима палим у последњем рату. И све у цвећу. Асфалт и тротоари свуда, нигде оне војвођанске прашине, сивила, недогледа. На периферији, међутим, један други Чуруг. Прашњави шорови, уз њих тек ту и тамо дрво, клупе испред дугачких кућа празне. Ко и да седи кад је подне а хлада ниоткуд.

Домаћина једино можеш да нађеш гледајући увис. Врат да искривиш. Адреса Партизанска 42 не значи много. Ваља наћи дрво. Високу јелу. Крошња јој изнад крова, стабло се скрило у кући.

– Већ осма година како људи пролазе и гледе. Не вјерују у оно што виде. Ја им велим да пазе да не ушину врат. Како ће послије видјет' куд газе – смешка се Мићо Гатарић, 85 лета претурио.

Душа на месту

Тешко је не ушинути врат, јела израсла бар тридесетак метара а од настрешице једва видиш где тачно стабло излази из крова. Доњи део стабла сместио се у мању просторију с прозорима. Спољна врата закључана, Мићо заборавио где је ставио кључ па до своје јеле може једино изнутра, кроз кухињу.

– Обиђем ти ја често ову моју јелу – прича старина. – Неколико пута годишње је залијем, по пет-шест канти воде сипам. А и дођем онако, да јој пипнем кору. Некад посједим по сат-два, попричам с њом, ал' и ћутим. Обоје ћутимо. На исте овакве сам се пент'ро тамо у Стричићима, одма' поред Бањалуке. Колико их само тамо има, охохо!

Мићо Гатарић стигао је из Стричића пре петнаестак година. Земље мало а деце осморо. Војводина, кажу, богата. Сместили су све у кућу набијачу, ону од стврдлог блата. Тесна и она, ал' биће друге, веће и лепше. И умало да је не буде, не бар уместо старе набијаче. Даље прича Мићо:

– Направили мајстори план, ми купили опеку и друге потребе за зидање. Дјеца израсла, сви помажу. Велим себи: зачас ћеш ти, Мићо Гатарићу, у нову кућу. Ал' 'оћеш. По плану видим да мора јела да се посијече. Мајстори смислили да ту буде главни улаз у кућу, велика веранда. Већ и сјекиру до'ватили...

Кратка станка: кашљање, старачко ил' неко друго.

– Нећете, велим ја, да сијечете ту јелу па макар никад нову кућу не саградио. Кол'ко пута сам се од неке туге, изнутра, на њу наслонио кад оно дођосмо из Стричића. Тада ми некако лакше било. Мајстори веле да једино може да се дрво посијече или да се прави други план. Скупо да с тим планом поново петљам, јелу жив не дам и кажем им да ту веранду зидамо око дрвета. Скочише онда дјеца. Моле и веле да ће нам се сви смијати. Нико није ни чуо а камол' видио да дрво расте у кући...

Старца прекида кћи Добрила, пре месец дана стигла с мужем из Аустралије на одмор. Каже:

– Јест', части ми, мука то било. Муж ми, зове се Драго Вулин, из Аустралије стигао да би тату наговорио да не ради што је наумио. Годину дана стајала започета кућа, комшије мислиле да немамо пара па је зато не завршавамо. И није помогло. Морали смо кућу да довршимо...

Мићо Гатарић слуша. Понекад климне главом, а осмех му подигне велики бели брк.

– Коштали ме мајстори више но што смо утврдили – вели. Замршено им било кров правит' око стабла. Ал' нека. Душа ми је била на мјесту... Знаш ли ти да сам у Стричићима ево овијем рукама посјек'о на 'иљаде јела. И кућу и шталу сам тамо од њи' саградио. Кад сам стиг'о у Чуруг и видио ову јелу, зарек'о сам се да ће ме наџивјет'. Рек'о ми ранији газда да има преко 130 година... Неће Мићо Гатарић више јелу посјећ', неће..

Корење

У просторији бетон, око стабла омањи круг са земљом. Горе – кроз грање небо. На црепу поред стабла лим пожутео од рђе. Срећом, ведро је, ал' кад ојужи?

– Не може киша – вели станодавац вите јеле. – Не дају јој гране, а и онај лим горе...

– Пада, како не! – углас ће кћи Добрила и снаја Божица.

– Пролетос је кишобран требао, у сопственој кући...

– Не пада, ја боље знам, никад ни кап није прошла доље – љутито поигравају бели бркови. – Шта вас двије знате о јели... Нећу о томе више да вас чујем и готово.

Ћутња. Онда Мићо Гатарић каже да је прошле недеље био у Стричићима. Зажелео се. Оде сваке године бар двапут. Вели да је човек као дрво: тешко се прима кад му ишчупаш корење. Само је човек, некад, жилавији. Мора.

Кћи Добрила и снаја Божица не мирују. Сашаптавају се и, поново углас, кажу:

– Тата, ови људи дошли да посеку јелу, из општине су... Добили такво наређење...

Штап неколико пута лупну о паркет:

– Нема те државе која би могла посјећ' ову јелу, нема...

Бар док сам ја жив... Послије радите шта 'оћете...

Смеје се кћи Добрила. Сећа се да је као девојчурак у Стричићима испод горе Макјаче слушала: „Ој, Макјачо, и те твоје јеле/ сачувај нам младе пролетере..."

Једина јела у Чуругу станује у Партизанској улици број 42.

Петар Милатовић

Мићо Гатарић испред куће у којој станује вита јела

Снимио: Зоран Трбовић

НЕ ДИРАЈТЕ ИХ, ГОСПОДО ГУСАРИ!

ИЗ ДНЕВНИКА

БОКЕЉСКОГ ШКРИВАНА

ПЕРАШКИ МОРНАРИ ИЗБЕГЛИ СУ НЕВРЕМЕ АЛИ НЕ И ПИРАТСКУ ЛАЂУ. СВАКИ ДЕТАЉ БИТКЕ У ДРАЧКОМ ЗАЛИВУ ЗАБЕЛЕЖИО ЈЕ БРОДСКИ ПИСАР

Капетан Ђуро Бан можда је [illegible] у перашком [illegible] заплови из Боке [illegible] њим и посадом од [illegible] људи био је дуг и неизвестан пут можда чак до Солуна. Ваљало је пред божићне празнике набавити робу, од трговине је, уосталом, живело више од пола Пераста. Мука је била што су то знали и гусари, посебно северноафрички Бербери, страх и трепет Средоземља. Млетачка Република, под чијом је заставом пловио једрењак Ђура Бана, а и сви остали из Боке, с муком је излазила на крај с морским разбојницима.

Невоље једрењака из Пераста почеле су још у водама северне Албаније. Олујни ветар подигао је огромне таласе па су Бокељи потражили уточиште у заливу код рта Палит, дванаестак миља од Драча. И то баш на дан Светог Николе, заштитника помораца. Два дана је ветар беснео несмањеном жестином.

Кад је утихнуо, капетан Бан заповедио је да се подигну једра и брод је кренуо даље. Закратко. Поново је ваљало потражити спас у каквом заливу. Најближи је био Драч, у то време у турским рукама, и Пераштани су 8. децембра 1716. упловили у заветрину луке бацивши сидро подаље од зидина.

Један топ против четрнаест

Бура на отвореном мору још није имала намеру да престане. Пераштани су пуних седам дана чекали на сидришту код Драча. И углавном се досађивали. Све док у луку, гоњен олујним ветровима, није упловио огроман једрењак. Северноафрички Бербери под турском заставом. Бацили су сидро подаље од Пераштана, али ипак довољно близу да ови могу да изброје четрнаест топова и девет бацача камених ђулади.

Крсто Мазаровић, шкриван перашког једрењака, пажљиво је бележио све што је видео. Уосталом, то му је и било занимање јер је шкриван био нека врста бродског писара чија је дужност да записује све догађаје на броду и око њега.

Забележио је да је на броду са турском заставом било 120 људи под заповедништвом Хасана Родослија. Дани су текли у злослутном миру, једрењаци се љуљушкали у луци. У међувремену Хасан Родосли је с пратњом често чамцем одлазио до града, а посада перашког једрењака, слутећи невољу, припремала брод за битку.

Завера се спремала међу зидинама Драча. Хусеин Ротула, заповедник градске страже, упорно је наговарао Хасана Родослија да нападне једрењак под млетачком заставом. Плен ће бити ботат, говорио је, а помоћи ће им и он с педесетак својих Драчана. Уз то, наваљивао је Ротула, посада је малобројна и зачас ће с њима изићи на крај. Шта може један топ против четрнаест њихових.

Заповедник градске страже није имао тежак посао да капетана северноафричких Бербера приволи на напад. Међутим, умешао се француски конзул у Драчу Ђузепе Изнар покушавајући да Хасана Родослија одговори од акције. Проверени пријатељ Пераштана, конзул је убеђивао Родослија да не чини глупост јер ће се тешко домоћи плена...

Није помогло. Хасан Родосли је, бесан на конзула који му је поменуо неколико примера кад су Пераштани савладали многобројније и боље наоружане гусаре, одјурио на свој једрењак. Сакупио је посаду и онима који буду најхрабрији обећао награду, кукавицама смрт. Ко ухвати и живог веже једног од Пераштана, рекао је, добиће дар од двадесет пјастера.

Целу ноћ посада је од неког материјала сличног памуку правила конопце. Двадесет пјастера били су велик новац.

Публика на зидинама

Двадесет петог децембра у зору берберски једрењак подигао је сидро и запловио према Пераштанима. С његовог десног бока загрмели су топови и пушке, хици не баш најпрецизнији. Истовремено, капетан Ђуро Бан потпалио је фитиљ на свом јединому топу. На непријатељском броду хаос: ђуле је погодило средину једрењака, место где је било највише гусара.

Ипак, Хасан Родосли је успео да окрене једрењак па је сад одјекнула топовска паљба с левог бока. Истовремено, користећи погодан ветар, Бербери су прамцем ударили у бок перашког једрењака. Шкриван Крсто Мазаровић је доцније записао да се уз застрашујуће урлике поломио кљун и поцепала једра предње катарке, да се чинило да оба брода пропадају у понор без дна.

Драчани под заповедништвом Хусеина Ротуле са крме су засипали Пераштане пушчаном паљбом, док су остали рукама бацали топовске кугле, ножеве и безброј оштрих дрвених стрела. Истовремено су, попут града, на палубу падале камене кугле. У једном тренутку, забележио је доцније шкриван, педесетак гусара је покушало да с мачевима и пиштољима ускочи на брод Пераштана. Напад је одбијен, али је капетан Ђуро Бан смртно рањен. Команду је преузео шкриван Крсто Мазаровић.

Пераштани су се сад латили запаљивих боца с петролејом које су стварале панику на гусарском једрењаку. Гусари су живи горели и од ватре тражили спас скачући у море Пустош у њиховим редовима правио је и једини перашки топ. Бербери су своје напустили верујући да ће напад решити уз помоћ пушака и сабљи. Њихов заповедник Хасан Родосли више ни у шта није веровао, био је мртав.

Око подне посада перашког једрењака је преполовљена, посада гусарског десеткована. Да би избегли врелину ватре која се ширила, многи Бербери су се окачили о конопе и ужад од једара и тако, колико-толико заштићени, пуцали. Једно од танади погодило је новог перашког заповедника у лево раме. С крвљу је истицала и снага.

Чекања више није било: петорица Пераштана, са запаљивим боцама у једној и сабљама у другој руци, јурнули су на гусарски једрењак. Нападнути су постали нападачи, умногоме захваљујући ватри и хаосу код непријатеља.

Оно што је остало од гусара склонило се испод палубе где су Пераштани немилице бацали запаљене боце. Због тога не чуди што су гусари одмах прихватили позив на предају бацајући преостало оружје на палубу. Повезани у дебеле конопце које су претходне ноћи правили за Пераштане, Бербери су, ћутећи, посматрали како противник баца у море 86 лешева њихових другова.

Ћутали су и посматрачи са зидина Драча јер је међу погинулима било доста њихове браће, рођака, пријатеља. Француски конзул Ђузепе Изнар једва је успео да скрије смешак.

Другог дана изјутра, кад су опрали једрењаке од мора крви, Пераштани су узели у тегаљ гусарски брод и кренули за Боку. Њих десетак.

Пошто је капетан Ђуро Бан погинуо, његов брат Петар добио је у Венецији високо одликовање кавалијерата Св. Марка. Крсто Мазаровић и остали „живи и мртви" добили су златне медаље. Касније су шкриван и „ноштромо" Никола Ненада у Венецији примили још по једну златну медаљу која је, поред осталог, доносила и право на месечно примање од два дуката.

Међу уљаним сликама на острву Госпе од Шкрпјела, преко пута Пераста, налази се слика непознатог аутора која приказује победу код Драча.

П. М.

Илустровао Ненад Мирковић

ХИТ

РЕКОРДИ

СТИВИ ПРВИ У КАНАДИ

Сингл Стивија Вондера (Stevie Wonder) „I Just Called To Say I Love You" („Звао сам те, само да ти кажем да те волим") недавно је и званично проглашен за најуспешнији сингл свих времена у Канади. Продат је у преко 350000 копија. Овај рекорд, међутим, већ сада опасно угрожавају синглови америчких и канадских музичара снимљених за гладне у Етиопији. Та два сингла, објављена знатно касније од Вондеровог, већ су продата у по четврт милиона копија.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ПРВИ И ПОСЛЕ СМРТИ

Четворо извођача било је после своје смрти на првом месту америчке топ листе синглова.

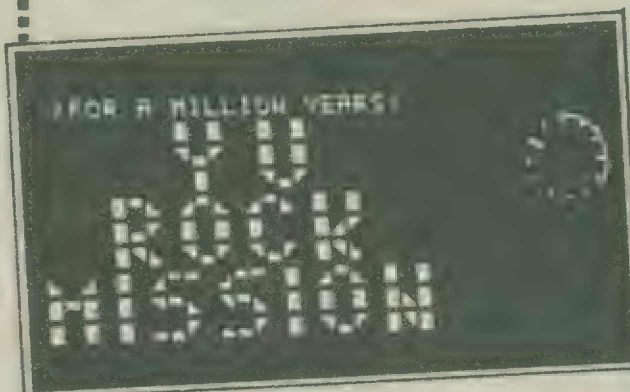
Први извођач који је постхумно постигао тај успех био је Отис Рединг (Otis Redding). Његова песма („Sitin' on) The Dock Of The Bay" („Седећи на доковима залива") попела се на највишу степеницу листе 1968. године.

Џенис Џоплин (Janis Joplin)је 1971. била на истом месту шест месеци после своје смрти, са песмом „Me And Bobby McGee" („Ја и Боби Мек Ги"), коју је иначе написао Крис Кристоферсон (Kris Kristofferson).

Џим Криче (Jim Croce) је песмом „Time In A Bottle" („Време у флаши") досегао прво место у децембру 1973. године, три месеца пошто је преминуо.

За сада последњи, на овој тужној листи, је Џон Ленон (John Lennon). Песма с којом се попео на чело најуспешнијих извођача у Сједињеним Америчким Државама је „Just Like Standing Over".

КОНЦЕРТИ: ЗА ГЛАДНУ ДЕЦУ АФРИКЕ

Акција југословенских рок музичара за помоћ пострадалима од суше у Африци која је започета снимањем плоче Yu rock мисије „За милион година" настављена је концертом на стадиону Црвене звезде

У ноћи између 15. и 16. јуна, пред око двадесет хиљада гледалаца, поред чланова Yu rock мисије наступили су: Плави оркестар, Денис и Денис, Лачни Франз, Филм, Видеосех, Бајага и Инструктори, Слађана Милошевић, Атомско склониште, Елвис Ј. Куртовић, Аутомобили, Екатарина Велика, Тунел, Жељко Бебек, Кербер, Партибрејкерс, Аска, Електрични оргазам, Магично око, Балкан, Ватрени пољубац, Пилоти, Пеђа Д'Бој Бенд и Џакарта

Југославија није била прва земља у којој је снимљена плоча, од чије је продаје сав приход намењен гладнима у Африци, али је прва земља у којој је одржан концерт с тим циљем.

Због тога су овај концерт у деловима, посредством Интервизије и Еврозвизије преносиле многе националне ТВ мреже широм света.

За приход остварен од продаје улазница купиће се храна и послати у Етиопију заједно са храном која је на друге начине набављена у оквиру целокупне акције за помоћ пострадалима.

НЕЗГОДЕ

ГИПС ОДРЕЂУЈЕ ДАТУМЕ

Стив Норман (Steve Norman) саксофониста све популарније енглеске групе Спандау Бале (Spandau Ballet) доживео је за време концерта у Лос Анђелесу једну чудну незгоду. Док је изводио своје чувене егзибиције – клизање по бини на коленима, негде је погрешио, тако да је истегао лигаменте десног колена. Одмах после концерта стављен му је гипс.

Речено фудбалским речником, повреда није озбиљније природе и Норман ће врло брзо бити поново спреман за игру. Група, је међутим, због тога, ипак, морала да одложи неке концерте на својој светској турнеји која је управо у току.

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ОТАЦ И СИН

На овој фотографији снимљеној 1979. године, налази се један трио који је само једном наступио заједно. То су (слева надесно): Ерик Клептон (Eric Clapton), Мади Вотерс (Muddy Waters) и Алберт Ли (Albert Lee).

Слика је снимљена на Клептоновом концерту у Чикагу, а овај чувени (и вероватно најбољи) „бели" блуз гитариста је четири године касније када је Мади Вотерс умро, изјавио: „Имао сам утисак да ми је он отац, а ја његов усвојени син. Био је непоновљив. Сви добри блуз музичари које знам, свирају или као Елмор Џејмс (Elmore James) или као Би Би Кинг (B.B. King). Али никада нисам чуо никога ко би макар покушао да свира као Мади Вотерс. То је, једноставно, немогуће".

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Људи мисле да сам раније био неки сумануте рагбиста или да имам буљуке ванбрачне деце у некој кући у брдима. Сви интервјуи које дајем сукобљавају се с њиховом маштом".

Стивен Мориси, Смитс

УПОЗНАВАЊА

БАСТИОН

Скопска група Бастион је основана у априлу 1983. године и од тада делује у истом саставу: Ана Костовска – вокал, Љубомир Стојсављевић – бас и Кирил Џајковски – клавијатуре.

Свој први албум група је снимила у августу месецу исте године за само деветнаест сати рада (Што је резултат који се свакако могао наћи у рубрици „Рекорди"), а плоча је изашла почетом 1985. године.

Звук Бастиона заснован је на употреби електронике и занимљивом третману бас гитаре и клавијатура. У групи нема соло гитаре, а један од највећих квалитета је певање Ане Костовске, иако јој је професија глума и никада није учила да пева.

Још једна занимљивост везана за групу је да је све текстове песама на првој плочи написао човек који званично није члан групе и не наступа са њом – филмски режисер Милчо Манчевски.

Он је и режирао спот за песму „Hot Day In Mexico" (Врућ дан у Мексику) којом се Бастион представио југословенској публици у емисији Хит месеца.

Живи наступи Бастиона очекују се са интересовањем, јер је, судећи по плочи, то једна од најзанимљивијих младих група у земљи. До сада се пред публиком нису, осим у Скопљу, појављивали ни у једном већем граду

ФИЛМ

ЈОШ ЈЕДАН ПОЧЕТАК

Одмах по завршетку снимања нове плоче чланови групе Токинг хедс (Talking Heads) прионули су на нови посао. Они, наиме, пишу део музике за филм „True Stories" („Истините приче" – које и поред идентичног назива немају ништа заједничко са озлоглашеном серијом немачких еротских филмова).

У улози режисера ће се овом приликом, а први пут у животу, окушати Дејвид Бирн (David Byrne) вођа групе и њен најсвестранији и најкреативнији члан.

ПОНОВО

КОЕН У АКЦИЈИ

Канадски песник и музичар Леонард Коен (Leonar Choen) је још један један од ветерана којима није ни на крај памети да напусте позорницу. Штавише, Коен, коме је ове године објављена нова ЛП плоча „Varios positions" („Различити положаји"), је одлучио да у план своје светске турнеје укључи и Сједињене Америчке Државе. Овај податак је занимљив због чињенице да Коен у последњих десет година није приредио ниједну турнеју по САД.

ИГРЕ ЧУДАКА ИЗ КАТАРАГАМЕ

На југоистоку острва Цејлон у држави Шри Ланка, 250 километара далеко од главног града Коломба, усред најгушће џунгле налази се светилиште Катарагама. На први поглед не разликује се од осталих места на обалама реке Меник. Веома је старо: пре 2300 година, кад је будизам стигао на Цејлон, на том месту већ је постојао хиндуистички храм још из праисторије. Сад ту има и пагода, а мухамеданци су подигли и једну џамију.

Катарагама живи само док траје лунарни месец „есала", између јула и августа, кад се одржава велика прослава посвећена божанству званом Сканда. Хиндуси и будисти заједно с њима славе свето венчање Сканде и његове овоземаљске изабранице Вли-Аме. Десет дана узастопце тајанствени симбол овог божанства, звани „јантра", кога осим свештеника нико не може да види, преноси се из једног храма у други, да би остао у Валином светилишту.

Приспели из свих крајева Шри Ланке и Индије сналазе се тих дана како знају и умеју. Читаве породице бораве у шуми где се до почетка уобичајене вечерње церемоније пере и суши одећа, деца се играју, жене кувају, старци дремају.

Дивљи слон

Сканда није највеће божанство хиндуизма. Он је само бог рата – оног који верници воде и против непријатеља изнутра: мржње, похоте, похлепности и напраситости. Легенда каже да се Сканда заљубио у лепотицу Вали-Аму која није била богиња већ овоземаљско биће одрасло међу дивљацима. Да би јој се приближио и освојио је, Сканда јој се представио као изнемогли пустињак. Вали га је дуго хранила и неговала, а он јој је на крају рекао истину. Она је сматрала да они нису једно за друго и повукла се у самоћу...

Онда се из џунгле појавио дивљи слон. У ствари, бог Ганеша, Скандин брат.

– Могу да те спасем ове животиње јер знам чаробну формулу – покушао је опет Сканда. – Само реци да ћеш бити моја!

Уплашена Вали није имала куд, пристала је. Али истог часа и Сканда се приказао у пуном светлу. Вечно млад и леп освојио је њено срце заувек.

Смисао приче је следећи: Вали је човекова дивља земаљска душа коју бог воли, али јој се намерно не представља у свом правом лику. Зашто?

– Јер воли да се игра – одговарају тумачи овог веровања.

Страх као игра

У десет узастопних поворки учествује маса. Из Скандиног храма прво излазе људи с бакљама и бубњевима и читавом призору дају помало ратнички тон. Потом долазе играчице а за њима пет слонова прекривених украсним простиркама. И сви као зачарани следе ритам удараљки. На највећем слону, испод балдахина, седи свештеник с јантром у рукама, али је и њему преко уста црвени повез – симбол тајности и ћутања..

Да бисте стигли до главног светилишта, морате да се пробијате кроз редове тезги с воћем и слаткишима, ланчићима и другим украсима, у ствари понудама за слављеника. Ту је и „свети пепео" за „очишћење" и безброј предмета за ритуале. Пре свега нарочита копља, као божански симболи, затим игле којима се пробадају образи и језик, металне закачаљке за забадање у месо, ципеле с ексерима који штрче – за приступање храму (мада има и оних који се котрљају све до тог места). Фанатично спремни на сваку жртву, неки се чак вешају о куке забодене у леђа и ноге! Осим тога, обичај је да се једне вечери хода по жару. Испред храма се проспе усијани угаљ и ко је чисте душе, кажу, слободно може да претрчи преко њега.

* * *

Легенда коју смо вам испричали је лепа и, наравно, има своје значење. У каквој је вези са мучењима којима се подвргавају верници, махом јогини?

– Тако се ми играмо с Богом – гласи одговор. А затим настављају

– Физички бол се јавља само онда кад се нечег плашимо. Кад страхујемо за своје „ја". А оно је само варка као и наше тело, јер израста из тог нашег ја као пужева кућица. Кад се наше унутрашње ја нађе у опасности, грчи се и ми осећамо бол. Ако оно не постоји, нема ни осећања бола и страх се претвара у игру.

Диего Варагић

ЈАЧЕ МЕ

1

2

БОДИТЕ, БАШ МИ ЈЕ ЛЕПО!

НУДЕЋИ ЖРТВУ ФАНАТИЧНИ ПОКЛОНИЦИ БОГА СКАНДЕ ПРИКАЗУЈУ ТАЈНЕ ВЕШТИНЕ ОД КОЈИХ СМО СЕ НАЈЕЖИЛИ

***1.** Овај старац је по ко зна који пут пробо иглом образе и језик. У рукама му обличје свеца – метално копље*

***2.** Слон из поворке*

***3.** У данима славља места нема ни у оближњој реци Катарагами*

***4.** Овај аскета виси на сопственој кожи. Невероватно, али из рана не исцури ни кап крви*

***5.** Верујете ли да овај човек не осећа бол док гази по усијаном угљу?*

***6.** Има их и који се котрљају од храма до храма*

3

5

4

6

Ђани Родари

СИРТ ЈУЛИЈА ЦЕЗАРА

КОЛИКО ЈЕ БИЛА ДУГАЧКА КАСИЈЕВА БРАДА, КАКО ЈЕ БИО ОДЕВЕН ИЗДАЈНИК БРУТ, КОЈИ ЈЕ БРОЈ ЦИПЕЛА НОСИЛА ЦЕЗАРОВА ЖЕНА – СВЕ ЈЕ ТО ЗАНИМАЛО СТРАШНОГ ИСТОРИЧАРА

Професор Терибилис (илити Грозни) данас је био виши него обично. То се с њим често дешавало у дане кад прозива. Ученици су већ научили да без мерења тачно одреде његов раст: охо, порастао је бар четврт метра! Чак су му се испод мрких панталона виделе љубичасте чарапе а изнад њих мала бела бразготина.

На табли

Професор Терибилис листа свој нотес и мрмља:

– Данас сам вас окупио да бих од вас ишчупао истину и зато нијелан неће одавде изићи ни жив ни мртав док ја не дознам. Јасно? Дакле... да видимо списак окривљених... Албани, Алберти, Албини, Албони, Албучи... Хм... добро нека буде Цурлети.

Ученик Цурлети, последњи на списку, грчевито се хвата за клупу као да жели избећи судбину. На крају ипак устаје, сасвим полако, и заплићући ногама иде према табли. Професор Терибилис пробија га својим убиственим погледом.

– Драги Цурлети, захтевам истину вашег добра ради. Уколико је пре добијем, утолико ћете пре бити слободни. Знате већ да имам начина да вам одрешим језик. Зато одговарајте брзо и ништа не кријући: када је, ко, где и зашто убио Јулија Цезара? Кажите такође како је у то време био одевен Брут, колико је била дугачка Касијева брада, где се у тренутку убиства налазио Марко Антоније. Реците још који је број ципела носила Цезарова жена и колико је новца потрошила тог јутра на пијаци.

Пред том лавином питања ученик Цурлети почео је да се повија, али Терибилис је био неумољив.

– Говорите! – виче и наочиглед израста за још пет центиметара.

– Не сећам се... – муца Цурлети.

– Наравно! Уверен сам да се не сећате ни да ли је томе присуствовао Цицерон, да ли је носио сунцобран или апарат за појачање слуха, да ли је дошао кочијом или таксијем...

– Не сећам се... – поново муца Цурлети али већ помало долази себи. Осећа подршку осталих ученика који га, видећи с колико храбрости одолева насртајима инквизитора, бодре знацима. Он нагло подиже главу вичући:

– Од мене нећете чути ни речи!

Ученици аплаудирају.

– Тишина! – виче Терибилис – иначе ћу вас све оборити на матури.

У том тренутку Цурлети паде у несвест. Терибилис зове послужитеља и овај излива на несрећника ведро воде. Цурлети отвара очи и жедно лиже капи.

23 или 24?

– Небеса. Па вода је слана...

– Доста! – грми Терибилис.

У том тренутку диже се ученик Цурлини.

– Професоре, ја ћу говорити – прозбори у муклој тишини.

– Најзад! – са олакшањем уздахну професор. – Најзад ће ми неко све рећи.

Ђаци су премрли. Ко зна шта је све у стању да каже тај Цурлини –

– Јулије Цезар – говори он претварајући се да црвени од нелагодности – Јулије Цезар је преминуо пошто је задобио двадесет и четири ударца ножем.

Професор Терибилис толико је избезумљен да ни уста не можда да отвори. У тренутку се смањио за неколико дециметара.

– Како? – шапуће. – Зар их није било двадесет три?

– Двадесет четири, професоре, – без колебања понавља Цурлини.

– Али ја имам доказе – бесни Терибилис. – Ја имам при руци оду нашег прослављеног поете у којој описује преживљавања Помпејеве статуе у тренутку кад је Цезар пао погођен ножем завереника. Ево тачног цитата:

„Непомични мермерни Помпеј
Шапташе нечујно: Ах, зликовци!
Он је рањен. Боже! Погледај,
Видиш ли? Цезар, двадесет и три..."

Али ученици су, схвативши игру, подржали Цурлинија углас вичући:

– Двадесет четири, двадесет четири!

Терибилиса су спопале муке сумње. Од тога се толико смањио да је сад био нижи од професорке математике. Да, чело му је сад у истој равни с катедром и да би видео ученике морала се диже на прсте. Тај призор није могао да не дирне златно срце ученика Албертија о коме сви говоре да би заслужио награду за доброту, ако би таква постојала.

Шта је овом чудаку?

– Професоре, – кратко проговори он – тврдња Помпејеве статуе може лако да се провери. Довољно је да организујемо екскурзију у антички Рим, присуствујемо Цезаревом убиству и сами пребројимо његове ране.

Терибилис се одмах ухватио за тај ленгер наде. Истог тренутка позвао је телефоном агенцију „Хроно-тур" и већ после неколико тренутака читав разред се укрцао у времеплов. Пилот је подесио инструмент на март 44. године пре наше ере. Машина их је, не осећајући никакво трење ни у ваздуху ни у води, пренела кроз векове и

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

миленијуме и однела право међу гомилу окупљену испред Сената где се већ очекивао долазак сенатора.

– А је ли Јулије Цезар већ дошао? – запита Терибилис неког незнанца кога су његови другови називали Каем. Овај га није разумео и зато запита свог пријатеља:

– Шта је овом чудаку?

Терибилис се тада сетио да су у античком Риму сви говорили латински и зато понови своје питање на латинском.

– Откуд ли су дошли ови неотесани? Дошли су у Рим а нису се потрудили да науче ниједну римску реч – рече један од Каемових другова.

Очигледно, школски латински уопште није погодан за разговор са старим Римљанима. Није помогао ни милански дијалект. Ученици су му се већ отворено подсмевали. Сви осим једног. Цурлини је забринут. Слагао је да би спасио Цурлетија а сад ће сви дознати да је ипак било свега двадесет три ударца ножем. Шта да ради? Терибилис је нацртао у својој бележници двадесет четири круга и држи у руци спремну оловку. За сваки удар ножем прецртаће један кружић. А Мамбрети, познати шаљивџија, надувао је двадесет четири балона с намером да за сваки ударац ножем прободе по један и да звук њиховог пуцања ухвати на магнетофон. Зубрили је понио са собом јапански минијатурни транзисторски рачунар. Брагули је спремио кино-камеру с двојним филтером и телеобјективом да би читаву екскурзију снимио у боји.

Шта да радимо, мислио је Цурлини.

Туристи у историји

У том тренутку на сцену је нагрнула група америчких туриста. Кикоћу се, жвађу жвакаће гуме. Туристи дижу толику галаму да су потпуно загушили чак и трубу која најављује Цезаров долазак. Изненада стиже и италијанска телевизијска екипа с намером да сними документарни филм за рекламирање кухињских ножева. Режисер одмах почиње да распоређује присутне.

– Хеј ви тамо, ви завереници, помакните се мало лево!

Преводилац преводи његова упутства на старорimски језик. Један од сенатора гура се кроз гомилу да би доспео у први кадар и маше руком: „Ћао, ћао!" Јулију Цезару све је то већ досадило али он ту више ништа не може да учини. Он ту више није главни. Режисер наређује да Цезара мало напудеришу да му лице не би сувише блештало. Догађаји сад почињу брже да се одвијају. Завереници грабе ножеве и наносе Цезару смртоносне ударце. Али, режисер није задовољан.

– Стоп! Стоп! Много сте се збили. Не види се како му лије крв. Све из почетка!

– Што је ово досадно – гунђа Мамбрети. – Узалуд сам упропастио тринаест балончића.

– Пази, снима се! – виче неко. – Смрт Јулија Цезара. Дубл два.

– Почињемо – наређује режисер.

Завереници поново ударају. И опет је сцена покварена јер је неки амерички туриста испљунуо пред самог Цезара жвакаћу гуму. Брут се оклизнуо на њу и пао пред ноге некој позамашној госпи из Филаделфије која се толико уплашила да јој је из руке испала ташна. Све је требало поново почети од самог почетка.

– Нека ђаво све носи! – гунђа Цурлини.

И дугме је важно

Али, његовим мукама изненада је дошао крај. Разред у пуном саставу мора назад у времеплов да би се вратио у 20. век.

– То је безобразлук! – виче професор Терибилис.

– Није то никакав безобразлук – одговара пилот. – Ви сте закључили уговор за лет кроз време на један час и тај час је истекао. Моја компанија није крива ако ви за то време нисте видели све оно што сте желели. Тражите одштету од телевизије. Ипак, да бих вам показао колико смо солидна фирма и колико се трудимо да задовољимо своје муштерије, као врсту поклона вама и вашим ђацима, ја ћу се времепловом, а по налогу „Хроно-тура", задржати пет минута у средњем веку да бисте могли да присуствујете проналажењу дугмета.

– Дугмета? – запрепасти се Терибилис. – Нудите нам дугме уместо убиства Јулија Цезара? Шта је нама стало до дугмета?

– Дугмад ипак имају велику улогу – мирно му објасни пилот. – Кад не бисте имали дугмад, ветар би вам однео пешеве капута а панталоне би вам спале.

– Доста трабуњања – прекину га Терибилис. – Вратите нас у наше време.

– С највећим задовољством – одговори пилот. – Бар ћу раније да завршим посао па ћу моћи да се обријем пре но што одем у биоскоп.

– А шта ћете да гледате? – запита један од ученика.

– „Фантомас се наљутио".

– Сјајно! – повикаше ученици углас. – Професоре, хајдемо и ми с њим у биоскоп.

Терибилис је у страховитој дилеми. Од јутра му све иде наопако. Пропао му је час, ни са одласком у стари век није имао више среће. Зашто се све то догодило? Можда ће у полутами биоскопске сале моћи о свему мирно да размисли и нађе одговор.

– Добро – уздахну. – Идемо да гледамо „Фантомаса".

Цурлети и Цурлини се загрлише. Остали урлају од одушевљења. Алберти, златно срце, кришом избацује из времеплова ловачки нож и то у тренутку кад прелазе границу која дели деветнаести век од двадесетог. Намеравао је да тим ножем зада Цезару двадесет четврту рану да се не би открила Цурлинијева лаж. Да, Алберти је заиста силан момак и заслужио би награду за доброту, ако би таква награда постојала.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

АУТОР ВЕ-МАН	ИТАЛИЈАНСКИ ВИОЛИНИСТ 1	ГРАД У СЕВЕРНОЈ ИТАЛИЈИ	Ж / АМЕРИЧКИ ВИОЛИНИСТ 2	▽	МЛАДО ЖЕРЂА / ГЛУМАЦ ЏЕМС	НАШ ПЕСНИК ШОПОВ	НАЦИЈА
НИКАКАВ							
ВРСТА РЕЧИ							
НАЗИВ ЈЕДНОГ ДИЈАМАНТА							
ЖЛЕБ ЗА ВОДУ					КЛИП КУКУРУЗА	НУЛА / КОЊСКИ ПОКРИВАЧ	
АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ АЛАН				ВЕЗНИК / ИТАЛИЈАНСКИ ВИОЛИНИСТ 3			
ЗНАК ЗА КИСЕОНИК		МЕСТО КОД КИКИНДЕ / ЧЕШКА АФИРМАЦИЈА					НЕГАЦИЈА
НАПРАВЉЕН ОД ПАМУКА							
СЛАБЉЕЊЕ БОЛЕСТИ (МЕД.)						СТАРО ИМЕ ЗА ЉУБЉАНУ	
ТЕРАЊЕ ИСПРЕД СЕБЕ							ЗНАК ЗА АМПЕР
ПРВО СЛОВО		У. П / ДАВАОЦИ ЗЕМЉИШТА У ЗАКУП			МАКАРСКА / СТРУЧЊАК ЗА РАДИОЛОГИЈУ		
КОСО, НАКРИВО							ЗНАК ЗА КАЛАЈ
СРЕДСТВА ЗА НАДРАЖИВАЊЕ							
ИЗНЕНАДАН, НЕОЧЕКИВАН							
ЗНАК ЗА ИНДИЈУМ			„РИЈЕКА" / НАШ РЕДИТЕЉ КУСТУРИЦА			„NATIONAL ACADEMY OF KANSAS"	ЈУДЕЈСКИ ЦАР, ОСНИВАЧ ЈЕРУСАЛИМА
ПТИЦА ПЕВАЧИЦА	НАШ СЛИКАР МАРИЈАН						
ВОДИЧ И УЗГАЈИВАЧ КАМИЛА	▽						
РЕКА У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ							
МЕСТО КОД ТЕМЕРИНА						ЗНАК ЗА ДИНАР	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 13) малициозност, 14) авангардисти, 15) нерв, 16) карнеол, 17) дрвоноша, 18) дно, 19) обала, 20) ав, 21) лов, 22) Ла, 23) Унац, 24) Тати, 25) их, 26) цар, 27) сатен, 28) Н, 29) Ги, 30) стрмина, 31) арија, 32) Р, 33) б, 34) И, 36) ета, 37) кануист, 38) оса, 39) репортер, 40) корпус, 41) Маори, 42) оранжада, 43) Ник.

Звер над зверима

ИЛИ ГА УБИЈ, ИЛИ СЕ СЕЛИ

ИНДИЈАНЦИ ВЕРУЈУ ДА СЕ ЂАВО, КАД СИЛАЗИ НА ЗЕМЉУ, ПРЕТВАРА У ЖДЕРАВЦА.

Природа вероватно није створила свирепију, храбрију и упорнију животињу од ждеравца (врста куна) чије је латинско име „gulo gulo". Нешто је већи од шкотског теријера али, у поређењу с њим, лисица је наивна, а лав готово срамежљив.

Овај највећи разбојник међу зверима представља страх и трепет за ловце и животиње у пределима где живи. Догађало се да пума или сури медвед препусте ждеравцу жртву коју су тек уловили или да пред њим побегне чопор вукова.

Не зна за страх

Индијанци верују да се „ђаво заодева у облик ждеравца кад сиђе на земљу" јер, како би се иначе могло протумачити његово невероватно познавање људских навика и обичаја.

Ждеравац је толико препреден да га људи ретко виђају иако живи на широком појасу канадских и северноамеричких шума као и на планинским голетима северне Европе и Азије.

Висок је четрдесетак центиметара, дугачак један метар, а тежак једанаест до четрнаест килограма. Иако припада породици куна, више личи на малог мрког медведа. Има кратке ноге, широку главу и снажан труп. Невероватно је јак и може да повуче трупац који би једва два човека померила. Једино су му очи слабе, па због тога често, као човек, ставља шапу изнад очију кад гледа у даљину. Али, зато је његов њух изванредно изоштрен.

Беспрекоран је то борац, дугих и повијених чељусти и као нож оштрих зуба. Ждеравац не зна за страх. Када се баци на жртву, бори се и напада тако да би човек заиста могао помислити да се под његовим чупавим крзном крије сам ђаво. Али, као што је он чудан створ, и његов победник је необичан: савлађује га миролубиви и оштроумни дабар. Кад ждеравац нападне дабра који се мирно одмара на обали, он прво покуша да се ослободи нападача. Како у томе готово никада не успе, он га шчепа и повуче под воду где га држи док се насилник не удави.

Силеџија из задовољства

Ждеравац живи у усамљеним пећинама и пукотинама где од траве, маховине и сувог лишћа гради лежај. Иако је углавном ноћни ловац, може се срести и дању. Та звер је неуморна и ловећи зна да се удаљи од свог склоништа и до сто километара. Храни се углавном мањим животињама, али кидише и на крупнију дивљач. Има случајева кад тај насилник, натеран глађу, напада и савлађује и одраслог јелена. Понекад се шуња за рисом или медведом, сачека да та крупнија звер шта улови, па је онда отера и присвоји плен. Нико не уме да протумачи какав га нагон води и учи како да схвати намену клопке, пушке и разних других механичких справа.

Често се догађа да звери похватане у кљуса која је ловац поставио – растргне или извуче из клопке и мртве сакрије. Понекад прати ловца који поставља кљуса и одалиње

Илустровао Ненад Мирковић

их, откопава и одвлачи километрима далеко да би их сакрио.

Да би га уловио и тако се ослободио напасти, ловац мора да буде изванредно искусан и – да има много, много среће.

Упропашћени трапер

Пре неколико година у продавницу ловачке опреме у канадској провинцији Онтарио стигао је, усред сезоне лова, сав очајан један Индијанац трапер. Пословођа продавнице, неки стари Шкотланђанин, знао је да је јадника морала задесити озбиљна несрећа чим је превалио толики пут.

Индијанац је становао у колиби удаљеној око сто километара. Последњих месеци сакупио је много скупоцених крзна. Али, једног дана у његовом ревиру појавио се ждеравац. То му је било јасно кад је, обилазећи клопке, наишао на раскомадане животиње или само трагове ловине.

Следећег дана пошао је са својим великим псом на ловиште да постави замке да би ухватио тог разбојника. Уз пут је у снегу приметио свеже трагове ждеравца. Напунио је пушку, а његов пас је почео да режи осећајући да је звер у близини. Баш кад је ловац сео да руча, пас је пронашао звер и дао се у потеру за њом. Док је Индијанац устао и потрчао, пас и ждеравац већ су се били ухватили укоштац. Због тога није хтео да пуца бојећи се да би могао погодити свог пса, већ је пришао и кундаком почео да удара штеточину. Збуњен, ждеравац је пустио пса, побегао у шипражје и нестао. Пас је од задобијених рана убрзо угинуо.

Приручник за ловце

Решен да га убије ловац је наставио потеру до сумрака, а тад је припремио заклон за преноћиште. Кад се ујутру пробудио, крпље су му биле искидане на комаде, а без њих се није могао кретати по дубоком снегу. Да несрећа буде већа, ни хране није имао довољно. Јасно му је било да је ждеравац и овог пута однео победу и да се крије негде у близини. Због тога је ову своју опрему и пушку добро сакрио у снег пре него што је пошао до оближње шумице да од грања направи примитивне крпље. Када се после непуног часа вратио, наишао је на прави покор: ћебе је било искидано на комаде, остала опрема развучена, а што је најгоре – пушка и шибице били су нестали.

Ужасно уплашен ловац је једва стигао до своје колибе, али тек ту га је чекало најнепријатније изненађење. Његов четвороноги непријатељ стигао је много пре њега и уништио му сва крзна, појео или упропастио све залихе хране.

Пострадалом ловцу Шкотланђанин је дао на кредит нову опрему и показао му један приручник за ловце где је у одељку о ждеравцу стајало:

„Појави ли се та звер у ревиру, ловцу остају само две могућности – да је убије или да се сели".

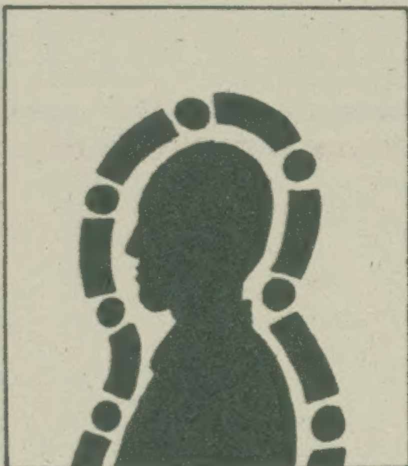
П.Ш.

ИЗБЕГЛИЦЕ ШТИТИ ЗАКОН

Често чујем на радију и телевизији или читам у новинама да је неко затражио азил у другој земљи. Не знам шта то значи, па се надам да ћеш објаснити у Малој пошти.

БОРО ПАУНОВИЋ
Пионирска 10
38300 Пећ

Азилон на грчком језику значи „неприкосновено место" и одатле долази данас у целом свету прихваћена реч азил – склониште, уточиште или заштита која се пружа странцима прогоњеним у њиховој земљи због политичких или идејних опредељења, а некада и због крвне освете. У пренесеном значењу, то је свако склониште пред прогоном, неприликом, старости или опасности. У савременом међународном праву азил је право политичког бегунца на уточиште у некој страној држави (територијални) и право уточишта у згради страног дипломатског представништва за особе које прогоне територијалне власти (дипломатски).

Декларација Уједињених нација о правима човека, проглашена 1948. године, налаже да „свако има право да тражи и ужива у другим земљама уточиште од прогоњења", па предања, дакле, само територијални азил. Према Конвенцији Уједињених нација о положају избеглица, донесеној 1954. године, „земља првог азила" може да откаже гостопримство избеглици, али не може да га врати у земљу где би били угрожени његов живот и слобода. Због сопствене сигурности, економских интереса и међународног кривичног права, свака земља може да ограничи право азила.

Устав СФРЈ, који својим 202. чланом одређује право азила, има у виду и територијални и дипломатски азил: „Јамчи се право азила страним држављанима и особама без држављанства, који су прогоњени због свог залагања за демократске погледе и покрете, за социјално и национално ослобођење, за слободу и права људске личности или за слободу научног или уметничког стварања". Наш Кривични законик истиче да „Југославија неће издавати странце који су прогањани због залагања за демократска начела, национално ослобођење, права радног народа и слободу научног и културног рада".

ЗАПИШИ ТО, КИШ

Недавно сам негде прочитао да се ове године навршава стогодишњица рођења Егона Ервина Киша, једног од највећих репортера. Због чега је добио надимак највећи?

САША ИВКОВИЋ
Жарка Зрењанина 7
21000 Нови Сад

Егон Ервин Киш (1885–1948) сматра се највећим репортером свих времена. Заправо, неки сматрају да прво место дели с Албертом Лондром.

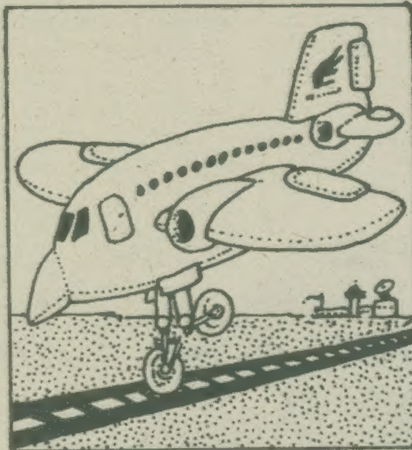
Киш је рођен у Прагу. У првом светском рату као војник Аустро-Угарске боравио је у нашим крајевима и водио дневник који је својеврсно сведочанство о храбрости и страдањима српских ратника.

Његове најчувеније и најблиставије репортаже приказују такозвани амерички рај, живот енглеских бескућника, преображај Русије после Октобарске револуције. Био је левичар па је са симпатијама пратио борбу сиротиње. Написао је романе „Пустоловина у Прагу", „Војник у прашком корпусу", наслови његових најчувенијих репортажа су „Бесни репортер", „Хајка кроз векове", „Цареви, попови и бољшевици". „Запиши то, Киш".

НАЈВЕЋИ АЕРОДРОМ

Права збрка: у једном листу сам прочитао да је највећи аеродром на свету подигнут у Саудијској Арабији, у другом да примат припада аеродрому „Кенеди" у Њујорку, помиње се и аеродром „Реџинал" у Даласу... Шта је тачно и шта уопште одређује величину ваздухопловног пристаништа?

ЦИРИЛ ЗАНОВШЕК,
Цанкарјева 63
61000 Љубљана

Раширено је уверење да величину аеродрома одређује површина земљишта на којем се он простире без обзира да ли је све земљиште искоришћено. Зато се често наводи податак да се највећи аеродром на свету налази у близини саудијског града Џеде и носи име краља Абдул Азиса. То је заиста мамутски аеродром јер заузима површину од 10.500 хектара. Одмах иза њега, мерен метром, је „Реџинал" у Даласу, трећи је „Малтон" у Торонту, четврти „Вашингтон" у Вашингтону, пети „Норд" у Паризу, шести „О' Хара" у Чикагу и тек седми аеродром „Кенеди" у Њујорку са „једва" 2 хиљаде хектара! Међутим, по званичним нормативима Међународне организације цивилног ваздухопловства ИЦАО величину аеродрома не одређује површина земљишта већ број и величина писта, њихова категорија и пропусна моћ пристанишних зграда за путнике и робу. Сходно томе, аеродром „Кенеди" у Њујорку највећи је у свету јер има једну циновску писту дугачку 4.441 метар, две стандардне и две инструмент-писте категорије три које представљају врхунац. Оне омогућавају слетање по најгушћој магли и највећој тмини. Аеродром у Даласу, други по величини, такође има пет писта, али ниједну категорије три. И пропусна моћ је слабија.

НИЈЕДАН ЧОВЕК НИЈЕ НЕПРИЈАТЕЉ

Већ два пута сам у Забавнику, у рубрици „За читање наглас", прочитао приче Виљема Саројана. О њему, на жалост, ништа не знам (он се у школском програму, колико ја знам, и не помиње) па бих те замолио да ми у неколико редака кажеш бар нешто о њему.

ГОРАН ПЕЈОВИЋ,
Никшић
81400 Вучедолска 4

Тешко да неко од читалаца лепе књижевности није позавидео списатељском умећу америчког књижевника јерменског порекла Виљема Саројана. Са тако минималним средствима изражавања умео је да, како су то записали критичари постигне максимум уметничког дејства. У центру његових кратких и лепих прича увек је тзв. мали човек, и то јерменски или други досељеник.

Овај надасве велики оптимиста и хумориста је до краја живота веровао да „ниједан човек не може бити мој непријатељ", да је свет „пун добре престрашене деце". Збирке прича о томе најбоље говоре: Зовем се Арам, Пет зрелих крушака и романи Људска комедија; Тата, ти си луд; Мама, ја те волим.

Мада је велики део живота провео у Америци, постао амерички писац и држављанин, никад није заборавио своје порекло. Стога и не чуди што је недавно, пре

смрти, завештао да му се пола срца сахрани у Америци а друга половина у Јерменији.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Мервана Хардовић, 29. новембра 4, 84300 Иванград – има 10 година, сакупља салвете и луткице од папира.

Кораљка Шперњак, Партизанска 6, 42240 Иванец – има 14 година, воли спорт, плес и диско музику, сакупља постере и украсна писма.

Наташа Станковић, Илије Стреле, Л1/28, 16000 Лесковац – има 15 година, одговара на свако писмо.

Весна Живановић, Момчила Поповића 51, 18220 Алексинац – има 13 година, игра стони тенис, тренира кошарку и рукомет.

Јелена Петровић, Стара стругара П+10 38/VI, 36350 Рашка – има 11 година, воли музику, сакупља салвете, постере и украсна писма.

Ана Ивановић, Боре Станковића 5, 26000 Панчево – има 13 година, воли диско музику, животиње и природу.

Јасминка Сабол, Лењинова 4, 42300 Чаковец – има 12 година, воли математику, читање и музику.

Драгана Милетић, Облачића Рада 34, 21000 Нови Сад – има 13 година, бави се спортом, воли забавну музику.

Сузана Бобановић-Кашић, Стара цеста 88, 59000 Шибеник – има 17 година, воли пливање и „Плави оркестар".

ПРАЗУБАРИ

Одговорите ми ако знате кад су људи почели да поправљају зубе, односно коме је првом пало на памет да удара пломбе.

САНДА ТОМИЋ,
Стевана Дукића 28,
11080 Земун

Вероватно ниједан стоматолог на свету не би могао да ти одговори откад датира стоматологија, а и да си се нама обратио, рецимо, прошле године, одговор не би био довољно прецизан. Наиме, недавно је откривено да су Индијанци у Северној Америци лечили зубе још пре три хиљаде година! У једној гробници пронађен је скелет жене која је имала неколико зуба пломбираних цементом засад непознатог састава – научници га управо сада испитују. Тако се сазнало да су празубари радили свој посао, и то добро, још 1200. године пре наше ере.

СПОМЕНИК ВЕРНОСТИ

Сакупљам разгледнице и ових дана сам од неких татиних пријатеља добила једну на којој пише: Единбург – споменик Бобију. На фотографији је статуа једног заиста симпатичног кученцета. Али, мене занима због чега је оно постало толико цењено да су му чак подигли и споменик.

МИЛЕНА ОСТОЈИЋ
Футошки пут 25
25000 Нови Сад

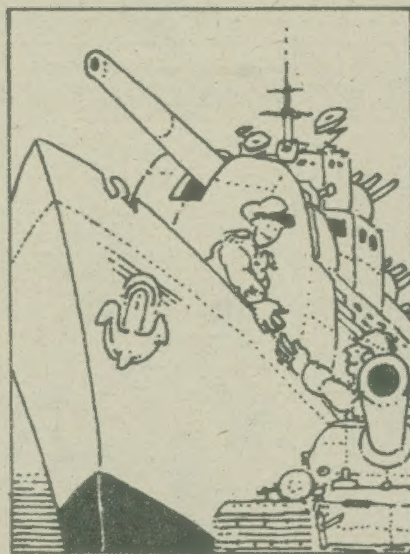
Прича о Бобију је лепа и несвакидашња. Пас теријер коме су становници Единбурга у Шкотској подигли споменик заслужио је то признање јер је учинио нешто што је далеко више од онога по чему се прославио његов сународник и „рођак" Леси (претпостављамо да си гледала тај филм на телевизији). Четрнаест година Боби је непрекидно проводио ноћи на гробу свог господара – глув, полуслеп и без осећања за све друго осим за верност према ономе ко га је одгајио и чувао до последњег часа. Приврженост која ће се некоме учинити невероватна, није могла да прође незапажено. Боби је проглашен за почасног грађанина Единбурга, а добио је и специјалну огрлицу како би могао да шета улицама и не упада у замке шинтера. Кад је угинуо, Бобија су сахранили поред његовог господара и у знак сећања и захвалности подигли му споменик.

КО КОГА ПРВИ ПОЗДРАВЉА?

Молим вас да ми одговорите на ово питање јер ме одавно интересује: који је чин виши – генералски или адмиралски. И ко кога мора први да поздрави кад се сретну?

НЕБОЈША ЦВЕТКОВИЋ,
Петра Драпшина 13
35000 Славонски Брод

Ова два чина су једнака само с одговарајућим степеном, а то значи следеће:
генерал-мајор = контра-адмирал
генерал-потпуковник = вице-адмирал
генерал-пуковник = адмирал
генерал-армије = адмирал флоте

Данас у нашој Ратној морнарици чин адмирала флоте има само Бранко Мамула, савезни секретар за народну одбрану. Кад он сретне народног хероја Косту Нађа, генерала армије, сигурно га као старијег, први поздрави без обзира што су „истога чина" – један на копну, други на води.

НИРВАНА

Прво сам мислио да је Нирвана женско име; после сâм видео да не могу ни да наслутим шта би могло да буде.

ТРАЈЧЕ МАЛЕВСКИ
Гоце Делчева 94
91000 Скопље

Прво, нирвана се не пише великим словом, мада није искључено да има жена са именом Нирвана.
Нирвана која те мучи је појам из индијског учења будизма, названог по утемељивачу Буди. Нирваном је назвао стање духовне сређености и владања собом, својим осећањима, односно нагонима. Тако се ослобађао од претераних жеља. Према Буди то стање се постиже пре свега човечношћу. На тај начин се господари собом, својим нагонима, а самим тим човек се брани од похлепе која је узрок беде човека и друштва.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин Забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ:
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зоре Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваjдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патриогић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу. СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаће се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

АЛИ, ТО НЕЋЕ БИТИ ВАШ ПРИРОДНИ ИЗГЛЕД!
ШИШАЈ, ДРУШКАНЕ, НУЛЕРИЦОМ И НЕ ПРИЧАЈ!
ФЕНИРАЊЕ
ШИШАЊЕ

ЕВО, ПОГЛЕДАЈТЕ КАКО ЈА ФЕНИРАМ ПРИРОДНУ ЋУБУ!
ДОБРО, ДОБРО! УБЕДИО СИ МЕ!

ПА, НАРАВНО! ОВАЈ УЖАСНИ ДРЕЧАВИ КОСТИМ ДЕДА ШИШКА БИЋЕ КО ПОРУЧЕН...

СВЕ ЋЕ БИТИ НА НАУЧНОЈ ОСНОВИ!
ТРОПСКИ РЕПАНИ
ОРНИТОЛОГИЈА
ПТИЦЕ

А САД ДА ОСВОЈИМ НЕКОЛИКО ЛЕТЕЋИХ СРДА-ЦА!

СВИИИШ!
ИЗГЛЕДА ДА ЗАИСТА УПАДАМ У ОЧИ!

МОЈ СИ!
ХЕЈ! ОСТАВИ МЕ!
2-3

ОВАКО НЕВЕРОВАТАН ПРИ-МЕРАК ЈОШ НИСАМ...
ТРАС!
WALT DISNEY
НИСАМ ЈА НИКАКАВ ПРИМЕРАК...

ШТА ТИ ЈЕ ДАНАС, ГАВРО? ЗАШТО СИ СЕ МАСКИРАО?
ЗАБОРАВИ ДА САМ ТУ! НЕМА МЕ! НЕ ПОСТО-ЈИМ... ИСПАРИО САМ... НЕСТАО...